ΑΣΤΗΡ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ

«Πάντα δοκιμάζετε, τὸ καλὸν κατέχετε».

Ἔτος 63ον. ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ, 1927. Ἀριθ. 12

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

«Καὶ ὁ Λόγος ἐγένετο σάρξ».
Ἰωάν. α΄. 14.

Αἱ ὀλίγαι αὗται λέξεις περικλείουσι δι᾽ ἡμᾶς ἕνα ὁλόκληρον συμπαγῆ καὶ συμπεπυκνωμένον κόσμον εἴκοσιν αἰώνων. Ἡ πρώτη ἐντύπωσις, τὴν ὁποίαν προξενοῦσιν εἰς ἡμᾶς, εἶναι ὁ παρελθὼν χρόνος, κατὰ τὸν ὁποῖον ἐπὶ πολλοὺς αἰῶνας —ἴσως πολὺ περισσοτέρους τῶν 40, οἵτινες ἀναγράφονται εἰς τὰς διαφόρους ἐκδόσεις τῆς Ἁγίας Γραφῆς—οἱ ἄνθρωποι ἀνέμενον ἐν τῷ μέσῳ τῶν μεγαλειτέρων ἀπογοητεύσεων, ἀγωνιῶν, προσδοκιῶν, ἀπελπισιῶν καὶ ἀποτυχιῶν, τὴν ἐμφάνισιν ***Ἑνός,*** ὅστις θὰ εἶχε τὴν δύναμιν ***νὰ σηκώσῃ ὅλον τὸ βάρος*** τῶν ἀνωτέρω αἰσθημάτων καὶ νὰ ἀνοίξῃ ἕνα νέον δρόμον διὰ τὸν ἄνθρωπον, πολὺ καλλίτερον τοῦ παρελθόντος, ἢ τοὐλάχιστον ἀπηλλαγμένον ἀπὸ τὰ ἐμπόδια ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἔφραττον τὸν δρόμον του καὶ καθίστων δύσκολον τὴν ἀνάβασίν του εἰς τὴν ἀνωφερῆ ἀτραπὸν τοῦ ἠθικοῦ καὶ πνευματικοῦ κόσμου.

Σήμερον φανταζόμεθα πόσαι γενεαὶ γενεῶν ἦλθον καὶ ἀπῆλθον διὰ μέσου τῶν τεσσ ράκοντα, ἂς εἴπωμεν, αἰώνων, χωρὶς νὰ διακρίνουν κανὲν φωτεινὸν σημεῖον εἰς τὸν πνευματικὸν ὁρίζοντα, κανὲν προμήνυμα τῆς ἐνδόξου ἐμφανίσεως. Καὶ ἐκεῖνοι ἀκόμη, οἵτινες προανήγγειλαν τὴν ἐμφάνισιν ἢ τὴν γέννησιν «τοῦ παιδίου», ἐτελείωσαν τὴν ζωήν των χωρὶς νὰ ἴδουν οὐδὲ πόρρωθεν τὴν ἐπαλήθευσιν τῶν προρρήσεών των.

Μόνον μία γενεὰ ἀνθρώπων ηὐτύχησε νὰ ἴδῃ πραγματοποιουμένας τὰς προρρήσεις ὁλοκλήρων αἰώνων. Ἀλλὰ καὶ ἡ εὐτυχὴς αὕτη γενεὰ εὑρέθη εἰς ἀμφιβολίαν, ἂν ἔπρεπε νὰ δεχθῇ ἢ ὄχι τὸ ἐν τῇ φάτνῃ βρέφος—βρέφος τόσον ταπεινῆς προελεύσεως, ἐξ ἀφανῶν καταγόμενον γονέων—ὡς τὸν ἐπηγγελμένον Σωτῆρα τοῦ πεπτωκότος ἀνθρώπου.

Ἀδιάφορον ὅμως. Εἴτε τὸν ἐδέχθησαν ὡς τὸν προαγγελθέντα Μεσσίαν, εἴτε τὸν ἀπέκρουσαν, ἀπαρνηθέντες αὐτὸν ἀνερυθριάστως μετὰ τοσούτων αἰώνων ἀναμονήν, ***Ἐκεῖνος ἦλθεν.*** Ὁ Θεὸς ἐνηνθρώπησεν,—ὁ Λόγος ἐγένετο σὰρξ καὶ ἡ ἀνθρωπότης ἔκτοτε ἐπὶ εἴκοσιν ὁκοκλήρους αἰῶνας ἀγωνίζεται νὰ καθορίσῃ τὴν σχέσιν τοῦ ἐνσαρκωθέντοςΛόγου πρὸς τὸν Θεὸν ἀφ᾽ ἑνὸς καὶ πρὸς τὸν ἄνθρωπον ἀφ᾽ ἑτέρου. Καὶ ἐὰν ἀκόμη ἔλειπον αἱ ἄλλαι σαφεῖς καὶ κατηγορηματικαὶ ἀποδείξεις περὶ τῆς Θεανθρωπικῆς ἰδιότητος τοῦ ἐμφανισθέντος, αὐτὸ καὶ μόνον τὸ

ὡς ἄλυτον πρόβλημα θεωρούμενον πρόσωπον ἐπιμαρτυρεῖ τρανώτατα ὅτι εὑρισκόμεθα πρὸ μυστηρίου—πρὸ μυστηριώδους ὑπάρξεως— ὅπερ μόνον διὰ τῆς πλήρους ἀναγνωρίσεως τῆς Θεότητος αὐτοῦ λύεται. Ὁμοῦ δὲ μὲ τοῦτο καθορίζεται καὶ ἡ προρρηθεῖσα σχέσις, ἥτις εἶναι ἡ τοῦ Μεσάζοντος ἢ τοῦ ***Μεσίτου*** μεταξὺ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων—δηλ. ὁ συνδετικὸς ἐκεῖνος κρῖκος, ὅστις συνέδεσε τὸν κόσμον τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὸν κόσμον τοῦ Θεοῦ—πρὸς τὸ Θεῖον. Ὅπως δὲ πᾶσαι αἱ ἐνέργειαι τοῦ Θεοῦ, οὕτω καὶ αὐτὴ ἡ κορωνὶς καὶ κατακλεὶς πασῶν, ἠκολούθησε τὴν φυσικωτάτην ἐξέλιξιν.

Α΄. ***Ὁ Θεὸς ἐνηνθρώπησε, λαβὼν σάρκα***—ἀμόλυντον ἐκ τοῦ στίγματος τῆς ἁμαρτίας—***καὶ γεννηθεὶς ὡς βρέφος.***

Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος λέγει ἐν τῇ πρὸς Γαλάτας ἐπιστολῇ (δ΄. 4): «Ὅτε δὲ ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν Υἱὸν αὐτοῦ, γενόμενον ἐκ γυναικὸς καὶ γενόμενον ὑπὸ τὸν νόμον».

Τί ἦτο «τὸ πλήρωμα τοῦτο τοῦ χρόνου»; Μήπως εἶχεν ὁρίσει ὁ Θεὸς ἀπὸ τῆς ἀρχῆς, πόσα ἔτη καὶ πόσαι γενεαὶ ἔπρεπε νὰ παρέλθωσιν, ἕως οὗ ἔλθῃ ὁ Υἱός του εἰς τὸν κόσμον, καὶ ἀπέκρυψε ταῦτα ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων; Ἴσως. Μήπως ὅμως «τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου» σημαίνει προλείανσιν καὶ προπαρασκευὴν τοῦ ἐδάφους διὰ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ Σωτῆρος Ἰησοῦ; Ναί. Ὁ κόσμος ἔπρεπε νὰ δοκιμάσῃ τὰς δυνάμεις του, τὴν ἀντοχήν του, ἔπρεπε νὰ ὑπάρχῃ κάπου μία ἀληθινὴ θρησκεία, ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς ὁποίας πᾶσα ἄλλη ὑψηλοτέρα καὶ πνευματικωτέρα μορφὴ θρησκείας θὰ εὕρισκε κατάλληλον ἔδαφος καλλιεργείας. Ἔπρεπεν ἴσως μία γλῶσσα νὰ συνδέσῃ ὅλον τὸν γνωστὸν τότε κόσμον (τὸν Ρωμαϊκόν), ὥστε αἱ ἀλήθειαι τῆς Οὐρανίου θρησκείας καὶ τοῦ Οὐρανίου ἐπισκέπτου νὰ γίνωσι καταληπταὶ διὰ μιᾶς, εἰς πᾶσαν γλῶσσαν καὶ φυλὴν καὶ γένος καὶ πατριὰν ἐν τῷ κόσμῳ. Ἔπρεπε προσέτι μία κυβέρνησις νὰ ἑνώνῃ τὸν κόσμον τοῦτον δι᾿ ἀσφαλῶν μέσων συγκοινωνίας, ὥστε νὰ καταστῇ δυνατὴ ἡ ἐπικοινωνία καὶ ἡ διάδοσις τῆς ἀληθείας πρὸς πάντας τοὺς λαοὺς τῆς γῆς. Πρὸ πάντων ὅμως ἔπρεπε νὰ φανῇ ἡ πλήρης ἠθικὴ χρεωκοπία τοῦ τε Ἰουδαϊσμοῦ καὶ τοῦ εἰδωλολατρικοῦ κόσμου, ὥστε ἡ ἐμφάνισις τοῦ Προσδοκωμένου νὰ ἦναι μία πραγματικὴ ἀνακούφισις καὶ ἀπολύτρωσις τῆς ἀνθρωπότητος.

Πάντα ταῦτα ἐγένοντο· ἔφερον τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ὁμοῦ μὲ τὸ ὁποῖον ἀνεφάνη ὁ Ἰησοῦς Χριστός. Βεβαίως δὲ ἓν τοιοῦτον γεγονός, ἀφοῦ δὲν εἶχεν ἄλλους ἐπὶ τῆς γῆς ὑμνητὰς καὶ κήρυκας τῆς χαρᾶς καὶ τῆς ἀγαλλιάσεως, ἐστρατολόγησεν αὐτοὺς ἀπὸ ἕνα ἄλλον πραγματικώτερον καὶ τελειότερον κόσμον—***τὸν κόσμον τῶν ἀγγέλων.***

Ἐντὸς ἑνὸς πανδοχείου ἀνατολικῆς τινος κωμοπόλεως, μία Παρθένος, συνοδευομένη ὑπὸ τοῦ μνηστῆρος αὐτῆς, λαβοῦσα προηγουμένως τὴν ὑπόσχεσιν τοῦ Θεοῦ ὅτι παρθένος οὖσα θέλει ἐπισκιασθῇ ὑπὸ Πνεύματος Ἁγίου καὶ γεννήσει τὸν Σωτῆρα τοῦ κόσμου, ἐγέννησε τὸν Υἱὸν αὐτῆς καὶ μὴ εὑροῦσα τόπον ἐν τῷ καταλύματι ἐσπαργάνωσε τὸ βρέφος αὐτῆς καὶ κατέκλινεν αὐτὸ ἐντὸς τῆς φάτνης. Ἆρά γε προσείλκυσε τὸ ἰδιαίττρον ἐνδιαφέρον τῶν εὑρισκομένων ἐν τῷ καταλύματι; Ἴσως ὄχι. Πέραν τοῦ νὰ παράσχωσιν εἰς μίαν νεαρὰν μητέρα τὰς πρώτας

ἀναγκαίας βοηθείας ὑπὸ τὰς ὅλως ἐξαιρετικὰς ταύτας περιστάσεις (περιστάσεις, τῶν ὁποίων πολλάκις γίνεταί τις μάρτυς ἐν τῇ Ἀνατολῇ, μὲ τὰ ἀρχέγονα μέσα τῆς συγκοινωνίας) οὐδεμίαν ἄλλην ἐντύπωσιν φαίνεται νὰ ἐπροξένησεν εἰς τοὺς λοιποὺς πελάτας τοῦ πανδοχείου, οἵτινες ἐπείγοντο ἕκαστος νὰ ἀπέλθῃ εἰς τὸ τέρμα τοῦ ταξειδίου του.

Εὑρίσκοντο οὗτοι ἐντὸς ἑνὸς ἐνδόξου περιβάλλοντος, τοῦ ὁποίου οὔτε τὴν λαμπρότητα, οὔτε τὴν σημασίαν, οὔτε καὶ τὴν ἐπίδρασιν εἰς τὸν κόσμον ἀντελαμβάνοντο!

Οἱ ὀφθαλμοί των ἠνοίχθησαν τότε μόνον, ὅταν ἡ ἐσπευσμένη ἄφιξις τῶν ἀσθμαινόντων ποιμένων ἠνάγκασε τοὺς διερχομένους ἐκεῖθεν νὰ ὑψώσωσι τοὺς ὀφθαλμούς των πρὸς νὰ ἄνω διὰ νὰ ἴδωσι τὴν λάμψιν τοῦ ἐξαιρετικῶς φωτεινοῦ ἀστέρος, ἐκπέμποντος τὰς φωτεινὰς ἀκτῖνάς του ἐπὶ τοῦ καταλύματός των, καὶ νὰ διακρίνωσι φωτεινὴν κλίμακα – ὡς ἐκείνην τοῦ Ἰακὼβ—ἐκεῖ που πλησίον, καὶ τοὺς ἀγγέλους ἀνερχομένους καὶ κατερχομένους, ἀλλὰ καὶ χωρὶς ν' ἀκούσωσι τὴν οὐράνιον, τὴν γλυκεῖαν μελῳδίαν τοῦ ἀγγελικοῦ ὕμνου: «Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία». Ὅ,τι συνέβη μὲ τοὺς ἐν τῷ καταλύματι εἶναι ὅ,τι συνήθως καὶ τακτικῶς γίνεται. Ἄλλοι, ξένοι, ἐκτιμοῦν τοὺς μεγάλους χαρακτῆρας καὶ ἐν γένει τοὺς μεγάλους ἄνδρας, οἵτινες ἐγεννήθησαν καὶ ἀνεπτύχθησαν ὑπὸ τὴν στέγην μας καὶ μεταξὺ τῶν ὁμοεθνῶν μας, ἡμεῖς δὲ μένομεν ἀσυγκίνητοι, διὰ νὰ ἐπαληθεύσῃ διὰ μυριοστὴν φορὰν τὸ ὅτι «οὐδεὶς προφήτης ἢ μέγας ἀνὴρ εἶναι δεκτὸς ἢ ἀναγνωρίζεται ὡς τοιοῦτος, μεταξὺ τῶν συμπατριωτῶν καὶ τῶν οἰκείων του». Ὁ Θεῖος Λόγος ἐνηνθρώπησε γεννηθεὶς ὡς βρέφος, ἐχαιρετίσθη δὲ ὑπὸ τῶν ἀγγέλων ὡς ἡ ἐπὶ γῆς εἰρήνη. Ἀλλὰ

Β'. ***Πῶς ὑπῆρξεν ἡ ἐπὶ γῆς εἰρήνη;***

Τόπον, χρόνον, πρόσωπα, εὐθὺς κατὰ τὴν γέννησίν Του εἰρήνευσεν, ἐξαλείψας τὰς μέχρι τότε ἐπικρατούσας διαφορὰς καὶ ἀντιλήψεις περὶ αὐτῶν μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἀποδώσας εἰς πάντας καὶ εἰς τὰ πάντα τὴν πραγματικὴν καὶ ὁριστικὴν ἀξίαν των.

Ἡ ἐν τῇ φάτνῃ γέννησις τοῦ Χριστοῦ ἐξύψωσε καὶ ἐξηυγένισε τὸν ταπεινότερον ἐπὶ τῆς γῆς τόπον. Διέρρηξεν οὕτω τὴν διαφορὰν τοῦ ταπεινοῦ καὶ τοῦ ὑψηλοῦ, ἀπὸ τῆς στιγμῆς τῆς γεννήσεώς Του, ἀποδείξας ὅτι ὁ τόπος δὲν ἔχει ἀξίαν, διότι πᾶς τόπος εἶναι τοῦ Θεοῦ καὶ εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ὅτι ***ὁ ἄνθρωπος προσδίδει ἀξίαν εἰς τὸν τόπον***, καὶ μάλιστα ὅταν ὁ ἄνθρωπος ἦναι ὁ ἐνανθρωπήσας Θεός.

Ἐκ Ναζαρὲτ δύναται νὰ προέλθῃ τὶ καλόν; Ἀπὸ τὰς περιφρονημένας πόλεις καὶ κώμας δύναται νὰ προέλθῃ τὶ μέγα καὶ εὐγενές; Αὐτὴ εἶναι ἡ ἐπικρατοῦσα ἀνθρωπίνη γνώμη. Νομίζεις ὅτι τόπος καὶ ἀξία συνενταυτίσθησαν, ὅτι οἰκογενειακὴ καταγωγὴ καὶ ἀξία εἶναι ἀχωρίστως συνδεδεμένα. Ἐν τούτοις πόσαι ἀναξιότητες (ὄχι κἂν μετριότητες) ὑπάρχουσιν εἰς τὰς νομιζομένας ἀριστοκρατικὰς ἢ εὐγενεῖς οἰκογενείας, ὅπως ἀντιστρόφως πόσα μεγαλεῖα ἐγκλείουσιν ἄγνωστοι καλύβαι καὶ καλαμοσκεπεῖς κατοικίαι!

Ὁ Χριστὸς καὶ ὡς βρέφος ἀκόμη ἐκήρυξεν ὅτι ***ὁ ἄνθρωπος προσδίδει ἀξίαν εἰς τὸν τόπον*** καὶ οὐχὶ ὁ τόπος εἰς τὸν ἄνθρωπον.

Ὡς πρὸς τὸν χρόνον, ὁ νήπιος Ἰησοῦς προληπτικῶς ἐπεσφράγισε τὸν λόγον ἐκεῖνον πρὸς τοὺς μαθητάς Του: «Δὲν ἀνήκει εἰς ὑμᾶς νὰ γνωρίσητε ἢ νὰ προσδιορίσητε χρόνους καὶ καιρούς, οὓς ὁ Πατὴρ ἔθετο ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ. Καθῆκόν σας εἶναι νὰ περιμένητε ἀόκνως, ὑπομονητικῶς καὶ ἐπιμελῶς ἐκτελοῦντες πάντα ὑμῶν τὰ καθήκοντα καὶ πάσας ὑμῶν τὰς ὑποχρεώσεις, ἔχοντες τὸ βλέμμα ὑμῶν ἐστραμμένον πρὸς τὰ ἄνω. Διότι ὁ χρόνος εἶναι ὑπηρέτης τοῦ Ἀχρόνου—τοῦ Θεοῦ, ὅστις οὐδέποτε περιορίζεται ὑπὸ ἀνθρωπίνων σκέψεων καὶ ἀποφάσεων. Πᾶσα στιγμὴ χρόνου εἶναι κατάλληλος διὰ νὰ ἐνεργήσῃ ὁ Θεός· ὅταν δὲ Αὐτὸς ἐνεργῇ, ὁ ἄνθρωπος ὀφείλει νὰ σιωπᾷ.

Ὡς πρὸς τὸν ἄνθρωπον, ὁ γεννηθεὶς Ἰησοῦς διέλυσεν ἅπαξ διὰ παντὸς πᾶσαν διάκρισιν καὶ διαφοράν· μὲ τὸν πνευματικὸν ὁδοστρωτῆρά Του, ἀκόμη ὡς βρέφος, ἰσοπέδωσε τοὺς πάντας, προτιμήσας νὰ ἐμφανισθῇ εἰς τοὺς ποιμένας πρῶτον —τοὺς φερεοίκους ἐκείνους καὶ νομάδας, τοὺς περιφρονημένους καὶ διωκομένους ἐδῶ καὶ ἐκεῖ καθ' ἑκάστην. Αὐτοὶ εἰδοποιήθησαν πρῶτοι καὶ εἶδον τὴν ὑπερθαύμαστον ἐκείνην οὐράνιον δόξαν. Διατί; α') Ἴσως διότι ὡς ἐκ τῆς ἰδιότητός των, τῆς ἁπλότητος τοῦ χαρακτῆρός των, οὐδέποτε θὰ ἠμφισβήτουν τὸ γεγονός. β') Ἴσως διότι αἱ καρδίαι των ἦσαν πάντοτε πλησιέστεραι πρὸς τὸν οὐρανόν, ὑπὸ τὸν ἀπέραντον θόλον τοῦ ὁποίου διήρχοντο πάσας τὰς ὥρας τῆς ζωῆς των. γ') Ἴσως διότι οὗτοι ἦσαν οἱ καλλίτεροι κήρυκες τῆς ἀληθείας τοῦ γεγονότος, ὡς μὴ ἔχοντες κανὲν συμφέρον, καμμίαν κλίσιν πρὸς σκόπιμον δημιουργίαν ἀνυπάρκτων καὶ ἀσυστάτων γεγονότων.

Αὐτῆς τῆς εἰρηνεύσεως, αὐτῆς τῆς ἰσοπεδώσεως εἴμεθα μάρτυρες ἡμεῖς σήμερον. Ὑπῆρξαν πολλοὶ ἄλλοι πρὸ ἡμῶν καὶ μάρτυρες καὶ κήρυκες.

Μεταξὺ μεγάλου καὶ μικροῦ, νέου καὶ γέροντος, ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς ἐκλείπει πᾶσα διαφορὰ ἐκεῖ ὅπου κυβερνᾷ καὶ διευθύνει καὶ ζῇ καὶ κυριαρχεῖ τὸ βρέφος τὸ γεννηθὲν ἐν τῇ φάτνῃ τῆς Βηθλεέμ. Πᾶς ὅστις σκέπτεται ἢ λέγει ἢ πράττει τι ὡς ἀπόρροιαν τῆς μετὰ τοῦ Χριστοῦ σχέσεώς του χρησιμοποιεῖται ὑπ' Αὐτοῦ, ἀδιάφορον πόσον μέγας ἢ πόσον μικρὸς εἶναι. Αἱ ἀτομικαί, αἱ οἰκογενειακαί, αἱ φυλετικαί, αἱ κοινωνικαί, αἱ διεθνεῖς σχέσεις λαμβάνουσι νέαν μορφήν, μίαν νέαν ἀξίαν διὰ τῆς βαθμιαίας ἐξομαλύνσεως ἀντιθέσεων καὶ διαφορῶν, καὶ διὰ τῆς εἰρήνης τὴν ὁποίαν φέρει ὁ Χριστὸς εἰς τὸν κόσμον ὡς ἄρχων καὶ ἐκτελεστὴς αὐτῆς.

Γ') *Ἡ σημασία τοῦ ἔργου τοῦ Χριστοῦ.*

Κατενοήθη ἆρά γε ἡ σημασία τοῦ ἔργου τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ ὁλότητι αὐτῆς; Φαίνεται ὅτι δὲν κατενοήθη. Ἀπόδειξις, ὅτι παρ' ὅλην τὴν πρόοδόν μας (δὲν ὁμιλῶ περὶ διανοητικῆς ἢ τεχνικῆς ἢ βιομηχανικῆς προόδου, ἀλλὰ περιορίζομαι εἰς τὴν καθαρῶς πνευματικὴν πρόοδον, διὰ τὴν ὁποίαν καυχώμεθα καὶ πότε πότε περιφρονοῦμεν τοὺς περὶ ἡμᾶς;), παρ' ὅλην, λέγω, τὴν πρόοδόν μας, εὑρισκόμεθα ἀκόμη εἰς τὰ σπάργανα. Οὔτε βῆμα δὲν ἐπροχωρήσαμεν ἀπὸ τὴν φάτνην. Ἐμείναμεν ἐκεῖ προσηλωμένοι, ἐνῷ τὸ βρέφος ἐγκατέλειψε πρὸ πολλοῦ τὴν φάτνην,

ἀνεπτύχθη, ἠνδρώθη, ἐπραγματοποίησε καὶ ἐτελείωσε τὸ ἔργον Του καὶ ἡμεῖς, μετὰ εἴκοσιν αἰῶνας, μένομεν ἀκόμη ἐκεῖ στάσιμοι.

Νομίζομεν ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς συνίσταται εἰς ὡρισμένους θρησκευτικοὺς τύπους καὶ εὐσεβεῖς τρόπους, στερεοτύπως καὶ μηχανικῶς τηρουμένους. Ὅτι ἁπλοῦς ἑορτασμὸς τῆς ἐπετείου τῆς γεννήσεως τοῦ βρέφους τῆς Βηθλεὲμ εἶναι ἀρκετὸς φόρος τιμῆς, τὸν ὁποῖον δυνάμεθα ν' ἀπονείμωμεν καὶ οὕτω νὰ ἐξοφλήσωμεν ὅλας τὰς πρὸς τὸν Χριστὸν ὑποχρεώσεις ἡμῶν; Ἢ ἴσως πιστεύομεν ὅτι συχνὴ ἐπανάληψις ὡρισμένων λέξεων ἢ φράσεων—πίστις, μετάνοια, ἀναγέννησις, ἁγιασμός, δευτέρα παρουσία—μὲ μικράν τινα προσποίησιν, εἶναι ἱκανὴ νὰ προξενήσῃ ποιάν τινα ἐντύπωσιν εἰς τὸν πολὺν κόσμον; Ὄχι, δυστυχῶς οὐδὲν ἐκ τούτων δύναται νὰ ἑλκύσῃ τὴν προσοχὴν τινός· διότι καὶ ὁ ἐξωτερικὸς (ὁ μὴ Χριστιανικὸς κόσμος) θέλει νὰ βλέπῃ ὄχι Χριστιανοὺς καρφωμένους εἰς τὴν φάτνην —νήπια—ἀλλ' ὀπαδοὺς τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὴν ζωὴν καὶ εἰς τὴν καρδίαν τῶν ὁποίων ἠνδρώθη καὶ ἐμεγαλύνθη ὁ Χριστὸς τόσον, ὥστε μετέδωκεν εἰς αὐτοὺς τὸν νοῦν Αὐτοῦ. Οὕτω τοὐλάχιστον ἠννόει τὸν Χριστιανισμὸν ὁ Παῦλος, ὅταν ἔλεγεν: «Ἡμεῖς δὲ νοῦν Χριστοῦ ἔχομεν» (Α'. Κορ. β'. 16). Οὕτως ἠννόει τὸν Χριστιανισμὸν ὅταν ἔλεγε τὸ ἀντίθετον: «Καὶ ἐγώ, ἀδελφοί, ὅταν ἦλθον πρὸς ὑμᾶς, δὲν ἠδυνήθην νὰ λαλήσω πρὸς ὑμᾶς ὡς πρὸς πνευματικούς, ἀλλ' ὡς πρὸς σαρκικούς, ὡς πρὸς νήπια ἐν Χριστῷ· γάλα σᾶς ἐπότισα καὶ οὐχὶ στερεὰν τροφήν» (αὐτόθι γ'. 1). Ἡ πρώτη τῶν ἀνωτέρω ῥήσεών του ἀπεδείκνυε τὸν βαθμόν, εἰς ὃν πᾶς ἀναγεγεννημένος Χριστιανὸς πρέπει νὰ φθάσῃ· ἡ ἄλλη, τὸ σημεῖον, εἰς ὃ μένουν καρφωμένοι οἱ πλεῖστοι Χριστιανοί. Πῶς δυνάμεθα νὰ κατανοήσωμεν τὴν σημασίαν τοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ ἔργου Του;

1) Ὅταν συναυξάνωμεν μετ' Αὐτοῦ, ἀρχίζοντες ἀπὸ τῆς φάτνης καὶ προχωροῦντες πέραν τοῦ Σταυροῦ, πέραν τοῦ Γολγοθᾶ μετ' Αὐτοῦ.

2) Ὅταν ὄπισθεν τῶν τυπικῶν ἐκδηλώσεων τῆς θρησκευτικῆς μας ζωῆς διακρίνηται σαφῶς τὸ πνεῦμα καὶ ἡ οὐσία τοῦ Χριστιανικοῦ φρονήματος, τὸ ὁποῖον εἶναι χαρά, ἀγάπη, εἰρήνη, μακροθυμία, πίστις, πραότης, ἐγκράτεια. Ὅταν ὅμως μᾶς λείπῃ ἡ χαρά, διότι φθονοῦμεν, διότι προσπαθοῦμεν νὰ καταρρίψωμεν ὅ,τι ἵσταται ὄρθιον, ἐπειδὴ ἄλλοι τὸ κατώρθωσαν, νὰ διαιρέσωσιν ὅ,τι εἶναι ἡνωμένον—ὅταν λείπῃ ἡ χαρὰ διότι μεμψιμοιροῦμεν καὶ εἴμεθα πάντοτε σκυθρωποὶ διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῶν ἄλλων—τότε τί; Ὅταν ἡ ἀγάπη μας περιορίζηται μόνον εἰς στενὸν κύκλον φίλων καὶ ὁμοϊδεατῶν καὶ γνωστῶν καὶ οἰκείων, χωρὶς νὰ περιλαμβάνῃ καὶ τοὺς ἐχθροὺς ἡμῶν, καὶ τοὺς διώκτας ἡμῶν, ποῦ εἶναι τότε ἡ ἀγάπη—ἀπόρροια τοῦ νοῦ καὶ τῆς καρδίας τοῦ Χριστοῦ; Ὅταν οὔτε μακροθυμῶμεν, ἀλλὰ τοὐναντίον ζητῶμεν ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν τῶν διαφωνούντων πρὸς ἡμᾶς, οὔτε εἰρηνεύωμεν—ὅταν ἡ πραότης ἦναι κάτι ἄγνωστον, ἡ δὲ ἐγκράτεια περιωρίσθῃ εἰς μίαν μόνην γραμμήν, τὴν καθαρῶς ἡδονικὴν καὶ ἀπολαυστικήν, ἀφῆκε δὲ ἀχαλίνωτον τὴν σκέψιν, τὴν γλῶσσαν, τὴν ἐνέργειαν εἰς βάρος ἄλλων, δυνάμεθα ἆρά γε νὰ ἰσχυριζώμεθα ὅτι ἐμεγαλώσαμεν μετὰ τοῦ Χριστοῦ καὶ ὅτι τὸ φρόνημα Αὐτοῦ κυριαρχεῖ ἐν ἡμῖν; Βεβαίως ὄχι.

Εἶναι καιρὸς ν' ἀφήσωμεν τοὺς τύπους καὶ νὰ ἐγκολπωθῶμεν τὴν οὐσίαν,

διὰ νὰ μάθωμεν ἅπαξ διὰ παντός, ὅτι πᾶς ὅστις μεγαλώνει μὲ τὸν Χριστὸν δὲν φθονεῖ, δὲν μισεῖ, δὲν ζητεῖ τὸ κακὸν καὶ τὴν καταστροφὴν τοῦ ἄλλου, ἀλλὰ ποθεῖ τὴν πνευματικήν του ἐξύψωσιν, δὲν ζητεῖ, ὅταν τὸν βλέπῃ κείμενον κατὰ γῆς νὰ τοῦ δώσῃ ἄλλο ἓν λάκτισμα διὰ νὰ τὸν κατασυντρίψῃ ὁλοτελῶς. Τοὐναντίον σπεύδει νὰ σκύψῃ νὰ τὸν σηκώσῃ, ὅπως διηγοῦνται εἰς κάποιον ἀπόκρυφον Εὐαγγέλιον ὅτι ἔπραξεν ὁ Χριστός: Εἰς τὸ ἀπόκρυφον ἐκεῖνο Εὐαγγέλιον ἀναγινώσκομεν ὅτι, ὅταν ὁ Χριστὸς ἦτο μικρὸν παιδίον ἔπαιζε μὲ ἄλλα παιδία εἰς μίαν οἰκίαν, ὅταν αἴφνης ἓν παιδίον ἔσπρωξεν ἓν ἄλλο καὶ ἔπεσεν ἀπὸ τὸ παράθυρον νεκρόν. Ὁ μικρὸς Χριστὸς τότε ἀμέσως πηδᾷ καὶ αὐτὸς ἀπὸ τὸ παράθυρον καὶ σηκώνει τὸ νεκρὸν παιδίον καὶ τὸ ἐπαναφέρει ζωντανὸν εἰς τὴν συντροφιάν. Ἡ ἀφήγησις αὕτη εἶναι φανταστική· ἐν τούτοις δεικνύει πῶς ἠννόουν οἱ πρῶτοι Χριστιανοὶ τὸν Χριστὸν ὡς παράδειγμα· πρὸς μίμησιν. Ὅταν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον αὐξάνωμεν μαζὺ μὲ τὸν Χριστὸν καὶ φθάσωμεν εἰς τὴν ἀνδρικὴν ἡλικίαν τῆς πνευματικῆς ζωῆς—ὅταν καλλιεργήσωμεν κάθε τρόπον καὶ λόγον καὶ παρατήρησιν τῆς ζωῆς τοῦ Χριστοῦ, τότε καὶ μόνον τότε θὰ κατανοήσωμεν τὴν σημασίαν τοῦ ἔργου τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως Αὐτοῦ καὶ θὰ ἔχωμεν πραγματικὸν δικαίωμα καὶ ἀληθῆ χαρὰν εἰς τὸν ἑορτασμὸν τῆς γεννήσεως Αὐτοῦ ὅστις κατὰ τὴν ἐπίγειον ζωήν Του—ὅτε ἐγένετο σὰρξ—ἀπὸ τὴν φάτνην ἤρχισε νὰ σκορπίζῃ χαρὰν καὶ εἰρήνην καὶ ἰσοπέδωσιν, τὰ ὁποῖα καὶ σήμερον ἀοράτως σκορπίζει πρὸς ὅλας τὰς διευθύνσεις ἄνευ διακρίσεως, διὰ νὰ ὑψώσῃ εἰς τὸ ἐπίπεδον Αὐτοῦ ὅλους, οἱ ὁποῖοι φέρουν τὸ ὄνομά Του. Τὸ ἐπίπεδον τοῦτο δὲν εἶναι ὁ Σταυρός, ἀλλὰ διέρχεται ὁ δρόμος διὰ τοῦ Σταυροῦ. Ἄλλος δρόμος δὲν ὑπάρχει. Θὰ κατορθώσῃ λοιπὸν νὰ μᾶς ὑψώσῃ εἰς τὸ ἐπίπεδόν Του ;

Ἐκεῖνος ἔχει τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἱκανότητα, ἀλλ' ἡμεῖς δυστυχῶς δὲν δυνάμεθα νὰ μείνωμεν εἰς τὸ ἐπίπεδον ἐκεῖνο καὶ διαρκῶς ἐκπίπτομεν.

Εἴθε ἡ ἀνάμνησις τῆς γεννήσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν νὰ διεγείρῃ ἐν ἡμῖν τόν ζῆλον καὶ τὴν ἀγάπην καὶ τό πνεῦμα τῆς ταπεινόφρονος προσευχῆς, νὰ μᾶς παραλάβῃ ἀπὸ τὴν φάτνην Αὐτοῦ καὶ βαθμηδόν νὰ μᾶς ὁδηγήσῃ ἕως εἰς τόν Σταυρόν Αὐτοῦ καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὴν δόξαν Αὐτοῦ ! Ἀμήν.

Π. Γ. Λογγινίδης.

ΟΙ ΜΑΓΟΙ ΤΗΣ ΒΗΘΛΕΕΜ

«Ἰδού, μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν ἦλθον εἰς Ἱεροσόλυμα λέγοντες, Ποῦ εἶναι ὁ γεννηθεὶς βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; διότι εἴδομεν τὸν ἀστέρα αὐτοῦ ἐν τῇ ἀνατολῇ καὶ ἤλθομεν διὰ νὰ προσκυνήσωμεν Αὐτόν».
Ματθ. β′ : 1—2.

Ἡ ἐποχὴ τῆς γεννήσεως τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν ὑπῆρξεν ἡ χειρίστη, ἣν εἶδέ ποτε ὁ κόσμος, Ἀκόμη κ.λ οἱ κατὰ τὸν 2ον αἰῶνα μ. Χ. ἀκμάσαντες Ἐθνικοὶ συγγραφεῖς Σουετώνιος, Ἰουβενάλις καὶ Πλίνιος, καὶ αὐτὸς ἀκόμη ὁ ἀπόστολος Παῦλος εἰς τὸ α′. κεφάλαιον τῆς πρὸς Ρωμαίους ἐπιστολῆς του, περιγράφουσιν αὐτὴν μὲ τὰ μελανώτατα χρώματα. Ἡ εἰδωλολατρεία εἶχεν ἀπολέσει τὸν σεβασμὸν τοῦ λαοῦ, ἡ φιλοσοφία εἶχε χρεωκοπήσει, ἡ δὲ ἀσέβεια καὶ ἀπιστία, αἵτινες ἀντικατέστησαν ἀμφοτέρας, συνετέλεσαν εἰς τὴν ἠθικὴν διαφθορὰν καὶ παραλυσίαν καὶ ἐπέφερον γενικὴν ἀπογοήτευσιν καὶ ἀπελπισίαν. Δι᾽ ὃ καὶ ἡ προσοχὴ τῶν ἀνθρώπων ὅλων, μικρῶν τε καὶ μεγάλων, ἐστράφη πρὸς τὸν Θεόν, καὶ γενικῶς ἀνεμένετο ἰδιαίτερον πρόσωπον ἄνωθεν ἐξ Οὐρανοῦ, ἵνα ἀναχαιτίσῃ τὸν κόσμον ἐκ τοῦ κρημνοῦ, εἰς ὃν ὁλοταχῶς ἐφέρετο.

Εἶναι ἀληθὲς ὅτι τὴν ἰδέαν ταύτην εἶχε διατυπώσει εἰς τὴν φυλακήν του ὁ Σωκράτης λέγων (Πλάτ. Ἀπολ. 31 Α): «Καθεύδοντες διατελεῖτε, ἐὰν μή τις τῶν θεῶν κηδόμενος ὑμῶν ἀποστείλῃ τινὰ ἄνωθεν νὰ σᾶς σώσῃ», ἀλλὰ διετύπωσεν αὐτὴν λίαν ἀμυδρῶς. Σαφέστερον δὲ καὶ ζωηρότερον διετύπωσε τὴν αὐτὴν ἰδέαν ὁ Θεὸς εἰς τὸν Λόγον Αὐτοῦ, τὴν Θείαν Ἀποκάλυψιν, καὶ διὰ τῆς διασπορᾶς τοῦ Ἰουδαϊκοῦ ἔθνους μεταξὺ τῶν ἐθνῶν καὶ τῆς μεταφράσεως τῆς Π. Διαθήκης εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν, οὗτος εἶχε καταστῇ γενικὴ καὶ παγκόσμιος.

Καὶ ὅμως εἶναι λίαν ἀξιοσημείωτον, ὅτι μὲ ὅλην τὴν προσδοκίαν καὶ τὸ ἐνδιαφέρον, τὸ ὁποῖον ᾐσθάνοντο οἱ ἄνθρωποι, δὲν ἐφάνησαν καὶ τόσον πρόθυμοι νὰ προϋπαντήσωσι καὶ δεχθῶσι τὸν Χριστόν. Τὴν ἀπροθυμίαν αὐτῶν συντόμως μέν, ἀλλὰ καὶ παραπονετικῶς περιγράφων ὁ Λουκᾶς λέγει: «Δὲν εὑρέθη τόπος ἐν τῷ καταλύματι». Ὁ δὲ Ἰωάννης ὑπὸ ἄλλην μορφὴν ἐκθέτων αὐτὴν λέγει: «Εἰς τὰ ἴδια ἦλθε καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν δὲν ἐδέχθησαν»· καὶ πάλιν εἰς τὸ ἴδιον κεφάλαιον περιγράφων τὴν ἀνοίκειον συμπεριφορὰν τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὸν Κύριον ἡμῶν λέγει: «Τὸ φῶς ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον καὶ οἱ ἄνθρωποι ἠγάπησαν τὸ σκότος μᾶλλον παρὰ τὸ φῶς». Ἀλλὰ τοιοῦτοι ἀνέκαθεν καὶ μετὰ ταῦτα δυστυχῶς ὑπῆρξαν οἱ ἄνθρωποι. Ἐνδιαφερόμενοι μὲν διὰ τὸν Χριστιανισμόν, ἀπρόθυμοι δὲ εἰς τὴν ἐφαρμογὴν αὐτοῦ. Τὸ αὐτὸ λέγει καὶ ὁ Μέγας Βασίλειος, ἀναφερόμενος εἰς τοὺς συγχρόνους αὐτοῦ εἰς τὴν ἐν λιμῷ καὶ αἰχμῷ ῥηθεῖσαν ὁμιλίαν αὐτοῦ: «Ὀλίγοι εἶναι οἱ μετ᾽ ἐμοῦ καὶ οὗτοι ἰλιγγιῶντες, χασμώμενοι, περιμένοντες πότε νὰ τελειώσωσιν οἱ Ψαλμοὶ τοῦ Δαυὶδ καὶ νὰ ἀπέλθωσι».

Ἀλλὰ μήπως τοιοῦτοι δὲν εἶναι καὶ οἱ σύγχρονοι ἡμῶν; Εἰς 500,000,000

ὡς ἔγγιστα ὑπολογίζονται οἱ καθ' ὅλην τὴν ὑφήλιον Χριστιανοὶ τῶν διαφόρων ἀποχρώσεων, οἵτινες ἐξ ἀφορμῆς τῆς ἑορτῆς τῶν Χριστουγέννων ἐνθουσιωδῶς ἐνθυμοῦνται τὴν γέννησιν τοῦ Σωτῆρος Καὶ ὅμως πόσον ὀλίγοι εἶναι οἱ πραγματικῶς σκεπτόμενοι περὶ τῆς αἰτίας καὶ τοῦ σκοποῦ τῆς γεννήσεως Αὐτοῦ;

Εἶναι ἀληθὲς ὅτι καὶ κατὰ τὴν γέννησιν τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν ὑπῆρχόν τινες ἐνδιαφερόμενοι, ὡς ὁ γέρων Συμεών, ὅστις ἔλαβεν αὐτὸν βρέφος εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτοῦ καὶ εἶπε: «Νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου, δέσποτα, κατὰ τὸ ῥῆμά σου ἐν εἰρήνῃ, διότι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου». Ἐπίσης οἱ ποιμένες, οἵτινες εἰδοποιήθησαν ὑπὸ τῶν ἀγγέλων, καὶ οἱ Μάγοι, τὸ ἀντικείμενον τῆς σημερινῆς ἡμῶν μελέτης. Τὴν ἐπισημοτέραν ὅμως θέσιν μεταξὺ αὐτῶν κατέχουσιν οἱ Μάγοι οὗτοι. Διότι οἱ ποιμένες δι' ἰδιαιτέρας ἀποκαλύψεως ὡδηγήθησαν ν' ἀναγνωρίσωσι τὸ βρέφος τῆς Βηθλεέμ· οἱ Μάγοι ὅμως διὰ φαινομένου τῆς φύσεως—τοῦ ἀστέρος ἐν τῇ ἀνατολῇ. Ἵνα δὲ ὠφεληθῶμεν καὶ ἡμεῖς ἐκ τῆς ὁδηγίας ταύτης τοῦ ἀστέρος καὶ τῆς ἐπισκέψεως τῶν Μάγων πρὸς τὸ βρέφος τῆς Βηθλεέμ, κρίνω καλὸν νὰ ἐξετάσωμεν τὸ ζήτημα ὑπὸ τὰς ἑξῆς τρεῖς ἐπόψεις: ***Πρῶτον,*** τὸ ἐνδιαφέρον τῶν Μάγων. ***Δεύτερον***, τὴν ἀλάνθαστον ὁδηγίαν τοῦ Ἀστέρος. ***Τρίτον,*** τὰ δῶρα, τὰ ὁποῖα προσέφερον εἰς τὸν Χριστὸν οἱ Μάγοι.

Μάγοι ἐν τῇ παλαιᾷ ἐποχῇ δὲν ἐλέγονται ἄνθρωποι ἀμαθεῖς καὶ ἀπαίδευτοι, ἀλλ' ἀπεναντίας οἱ μᾶλλον σοφοὶ καὶ πεπαιδευμένοι, οἵτινες ἐνασχολούμενοι μὲ φυσικά, μεταφυσικὰ καὶ ὑπερφυσικὰ φαινόμενα προσεπάθουν νὰ ἀνακαλύψουν τοὺς σκοποὺς καὶ τὰ σχέδια τοῦ Θεοῦ. Ἦσαν οἱ ἀστρονόμοι καὶ ἀστρολόγοι τῆς ἐποχῆς των, οἵτινες ἰσχυρίζοντο ὅτι δύνανται νὰ διακρίνουν τοὺς καιροὺς καὶ τοὺς χρόνους τῶν μεγάλων γεγονότων τῆς ἱστορίας. Τοιοῦτοι Μάγοι ἀναφέρονται ἐν Αἰγύπτῳ ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἰωσὴφ καὶ τοῦ Μωϋσέως, οἵτινες καὶ συνηγωνίζοντο μάλιστα ὡς πρὸς τὰ θαύματα μὲ τὸν Μωϋσῆν. Ἀναφέρονται δὲ καὶ ἐν Βαβυλῶνι καὶ ἐν Περσίᾳ ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Δανιὴλ μάγοι καὶ ἐπαοιδοί. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν προέλευσιν καὶ τὴν καταγωγὴν τῶν Μάγων τοῦ κεφαλαίου μας, ὑπάρχουσι πολλαὶ εἰκασίαι· ἡ γενικωτέρα γνώμη εἶναι ὅτι κατήγοντο ἐκ Περσίας, ὁπόθεν καὶ ἐξεκίνησαν. Ἡ σπουδαιότης ὅμως τοῦ ζητήματος δὲν ἔγκειται εἰς τὴν καταγωγὴν καὶ τὴν προέλευσιν αὐτῶν τῶν ἀνδρῶν, ἀλλ' εἰς τὸ ἐνδιαφέρον αὐτῶν καὶ τὴν ὑπ' αὐτῶν ἀναγνώρισιν τῆς γεννήσεως τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν καὶ εἰς τὴν μετὰ πεποιθήσεως ἐκκίνησιν ἐκ τοῦ τόπου αὐτῶν πρὸς ἀνακάλυψιν αὐτοῦ. Ἐνῷ οἱ Γραμματεῖς καὶ Φαρισσαῖοι, οἱ ἄρχοντες τοῦ Ἰουδαϊκοῦ λαοῦ, ἂν καὶ κατὰ διαταγὴν τοῦ Ἡρώδου ἐξηκρίβωσαν ἐκ τῶν Γραφῶν τὸν χρόνον καὶ τὸν τόπον τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ, οὔτε ἐνδιαφέρον ἔδειξαν οὔτε νὰ χαιρετίσωσιν αὐτὸν εἰς Βηθλεὲμ μετέβησαν. Ἀλλ' οἱ Μάγοι δὲν ἐμιμήθησαν αὐτούς. Ἐκ τοῦ ἐπιφανέντος ἀστέρος πεισθέντες καὶ βεβαιωθέντες περὶ τῆς γεννήσεως βασιλέως τῶν Ἰουδαίων, διέσχισαν ὄρη καὶ κοιλάδας καὶ διακινδυνεύσαντες τὴν ζωήν των ἀπὸ λῃστὰς καὶ ἄγρια θηρία, ἦλθον, ἐζήτησαν καὶ εὗρον τὸν νεογέννητον βασιλέα, τὸν Σωτῆρα τῆς ἀνθρωπότητος. Τοιοῦτος εἶναι πάντοτε ὁ ὑπὲρ τῆς ἀληθείας ἐνδιαφερόμενος ἄνθρωπος, ἰδίως δὲ ὁ ἀληθὴς Χριστιανός. Δὲν φοβεῖται κανένα οὔτε λαμβάνει τοὺς κινδύνους ὑπ' ὄψιν, οὓς ὁ πέριξ αὐτοῦ ἁμαρτωλὸς κόσμος δημιουργεῖ δι' αὐτὸν οὔτε προφασίζεταί τι

ἵνα ἀπουσιάσῃ καὶ στερηθῇ τῶν προνομίων τῆς θρησκείας καὶ λατρείας τοῦ Θεοῦ. Τὰ πάντα θυσιάζει καὶ περιφρονεῖ προκειμένου περὶ τῆς ἀληθείας καὶ τῆς σωτηρίας τῆς ψυχῆς αὐτοῦ, ὅπως ἔπραξεν ὁ Παῦλος, ὅταν ὁ Θεὸς τῷ ἀπεκάλυψε τὸν Υἱὸν αὐτοῦ. Δὲν συνεβουλεύθη σάρκα καὶ αἷμα οὔτε ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν ἐθνισμὸν καὶ πάτρια, ἀλλ' ὅπως ὁ ἴδιος ὁμολογεῖ, τὰ πάντα ἐθεώρησε ζημίαν καὶ σκύβαλα διὰ τὸ ἔξοχον τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὑπάρχει ἡ ἰδέα ὅτι οἱ Μάγοι εἰς τὴν θείαν ταύτην ἀποκάλυψιν τοῦ Ἀστέρος ὡδηγήθησαν ὑπὸ τῆς προφητείας τοῦ Βαλαάμ τοῦ ἀρχαίου ἐκείνου ἐθνικοῦ προφήτου τῶν Ἰουδαίων (Ἀριθ. κδ' 17), ἥτις ἐκυκλοφόρει ἐκ παραδόσεως εἰς τὰ στόματα τῶν Ἀνατολικῶν λαῶν. Ἀλλὰ καὶ τοιαύτη ἀκόμη ἂν ἦτο ἡ ἐξήγησις τῆς προφητείας τοῦ Βαλαάμ, δὲν θὰ ἠδύναντο οὗτοι ἄνευ ἐνδιαφέροντος νὰ ὑποβληθῶσιν εἰς τοσούτους κόπους καὶ κινδύνους. Ἀφοῦ οἱ βλέποντες τὰ θαύματα τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰουδαῖοι δὲν ἠδύναντο νὰ πιστεύσωσι οὐδὲ οἱ ὑπ' αὐτοῦ εὐεργετούμενοι ᾐσθάνοντο εὐγνωμοσύνην πρὸς Αὐτόν.

Ἀλλὰ τίς ἦτο ὁ Ἀστὴρ οὗτος; Βεβαίως δὲν ἦτο ἐκ τῶν συνήθων ἀστέρων καὶ πλανητῶν, ἀλλ' ἦτο ἄλλου εἴδους οὐράνιον φαινόμενον, τοῦ ὁποίου ὁ προορισμὸς ἦτο διὰ τῆς λάμψεως αὐτοῦ νὰ φωτίσῃ τοὺς Μάγους καὶ ὁδηγήσῃ αὐτοὺς εἰς τὴν φάτνην τῆς Βηθλεέμ. Ὁ ὀρθολογιστὴς Φλαμμαρίων εἰς τὸ ἀστρονομικὸν αὐτοῦ βιβλίον τὸ ἐπονομαζόμενον «Οὐρανὸς» λέγει ὅτι ὁ Ἀστὴρ τῆς Βηθλεὲμ ἦτο ἐκ τῶν συνήθων κομητῶν, οἵτινες συμπίπτουσι μὲ διάφορα ἔκτακτα γεγονότα τῆς ἱστορίας ἢ προοιωνίζονται τοιαῦτα. Ἀλλ' ὁ διάσημος Ἄγγλος θεολόγος Ἄγχους, ἀναιρῶν τὸν Φλαμμαρίωνα εἰς τὸ σύγγραμμα αὐτοῦ «Εἰσαγωγὴ εἰς τὴν Ἁγίαν Γραφήν», παρατηρεῖ ὅτι οὐδαμοῦ τῆς ἀρχαίας Ἀστρονομίας, τὴν ὁποίαν αὐτὸς ἐξήτασε, ἀναφέρεται τοιοῦτος λαμπρὸς ἀστήρ, ὁ ὁποῖος ἀνῆκεν εἰς τὴν τάξιν τῶν συνήθων κομητῶν. Οὔτε ἐπὶ τόσους αἰῶνας, οἱ ὁποῖοι διέρρευσον ἔκτοτε, παρουσιάσθη οὗτος ἐκ δευτέρου. Ἐνῷ οἱ ἄλλοι κομῆται ἐν τῇ διαγραφῇ τῆς τροχιᾶς αὐτῶν κατὰ ὡρισμένα χρονικὰ διαστήματα ἐμφανίζονται ἐκ νέου εἰς τὸ στερέωμα.

Τὸ δὲ μᾶλλον ἀξιοσημείωτον εἶναι ὅτι ὁ Ἀστὴρ οὗτος τῆς Βηθλεὲμ εἶχεν ἰδιαιτέραν ἀποστολὴν διὰ τοὺς Μάγους. Διότι τόσοι ἄλλοι σοφοὶ ἄνδρες σύγχρονοι αὐτῶν ὑπῆρχον καὶ ὅμως ἐκτὸς αὐτῶν οὐδεὶς ἄλλος συνεκινήθη ἐκ τῆς ἐμφανίσεως καὶ τῆς ἐκτάκτου λάμψεως τοῦ Ἀστέρος τούτου. Ἴσως καὶ πολλοὶ νὰ μὴ τὸν διέκριναν. Διότι μὲ ὅλην τὴν γενικὴν προαίσθησιν περὶ ἐλεύσεως οὐρανόθεν ἑνὸς προσώπου πρὸς ἐπαναφορὰν τῆς τάξεως καὶ τῆς ἁρμονίας εἰς τὸν κόσμον, δὲν εἶχον καὶ τὸ ἐνδόμυχον ἐνδιαφέρον καὶ τὴν ἀπαιτουμένην πίστιν, ἵνα ἐρευνήσωσι καὶ μάθωσι τὴν ἀλήθειαν. Ἀλλ' ὁποῖος ἦτο ὁ κόσμος τότε, ὁ αὐτὸς εἶναι καὶ σήμερον· μόνην ἐξαίρεσιν ἀποτελοῦσιν οἱ ὀλίγοι Χριστιανοί. Εἶναι ἀληθές, ὅτι σήμερον δὲν ἔχομεν τὸν Ἀστέρα τῆς Βηθλεέμ, ἵνα μᾶς ὁδηγήσῃ κατ' εὐθεῖαν εἰς τὸν Χριστὸν τὸν Σωτῆρα, ἔχομεν ὅμως ἄλλον διαυγέστερον καὶ ζωηρότερον, τὸν λογικὸν καὶ πνευματικὸν Ἀστέρα, τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ, τὸν ἀλάνθαστον καὶ ἀσφαλῆ ὁδηγὸν πρὸς τὸν Χριστόν.

Καὶ ὅμως μὲ ὅλην τὴν ἠθικήν, λογικὴν καὶ πνευματικὴν λαμπρότητα, ἥτις διακρίνει τὸν ἀστέρα τοῦτον, πόσον ὀλίγοι οἱ ἀκολουθοῦντες αὐτόν, ἐν ᾧ οἱ περισσότεροι τῶν ἀνθρώπων ἐθελοτυφλοῦσι καὶ δὲν διαβλέπουσι τὴν ἀλήθειαν. Διότι

ὡς λέγει ὁ Παῦλος, «ὁ Θεὸς τοῦ κόσμου τούτου» (ἤτοι, ἡ κατὰ παράδοσιν πλάνη, τὰ πάτρια τῶν εἰδωλολατρῶν προγόνων ἡμῶν, αἱ θρησκευτικαὶ προλήψεις, ὁ ἀκατα-λόγιστος φανατισμός, ὁ ἐγωϊσμὸς καὶ ἡ ἠθικὴ διαφθορὰ καὶ παραλυσία) «ἐτύφλωσεν τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν, ἵνα μὴ ἐπιλάμψῃ εἰς αὐτοὺς ὁ φωτισμὸς τοῦ Εὐαγγελίου, ὅστις εἶναι εἰκὼν τοῦ Θεοῦ» (Β΄ Κορινθ. δ΄ 4). Ἀλλ' οἱ Μάγοι δὲν εἶχον ὑποστῇ τὴν τύφλωσιν ταύτην. Ἦσαν ἀνώτεροι τῶν περιστάσεων καὶ διέφερον τῶν συγχρόνων αὐτῶν. Ὅπως δὲ οἱ Μάγοι, οὕτω καὶ σύ, φίλε ἀναγνῶστα, φρόντισον νὰ φανῇς ἀνώτερος τῶν περιστάσεων καὶ τῶν συγχρόνων σου, ἵνα διὰ τοῦ φωτὸς τοῦ Εὐαγγελίου διακρίνῃς καὶ ἀκολουθήσῃς τὸν Χριστόν, καθ' ὅτι πᾶσα ἄλλη ὁδὸς καὶ μέθοδος εἶναι καταδεδικασμένη εἰς ἀποτυχίαν.

Καὶ δὲν ἐπεσκέφθησαν οἱ Μάγοι τὸν Χριστὸν ἁπλῶς καὶ ὡς ἔτυχεν, ἀλλὰ μὲ ὅλην τὴν ἐπισημότητα καὶ τὰ πλούσια αὐτῶν δῶρα. Διὸ καὶ ὁ Ματθαῖος, ἀναφέρων τὴν ἐπίσκεψιν τῶν Μάγων εἰς τὴν οἰκίαν, ὅπου ἦτο ὁ Κύριος ἡμῶν μετὰ Μαρίας τῆς μητρὸς αὐτοῦ, λέγει ὅτι ἐκτὸς τῶν ἄλλων τιμῶν, τὰς ὁποίας ἔκαμον εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν, ἀνοίξαντες καὶ τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν προσέφερον εἰς αὐτὸ (τὸ παιδίον) χρυσὸν καὶ λίβανον καὶ σμύρναν, τὰ μᾶλλον πολύτιμα δῶρα τῆς τότε Ἀνατολῆς. Ἡ προσφορὰ τῶν δώρων εἰς ἐπισήμους ἐπισκέψεις ἦτο ἀρχαῖον ἔθιμον ἐν τῇ Ἀνατολῇ, ἀλλ' εἰς τὴν προκειμένην περίστασιν ἐνεῖχε καὶ ἄλλην ὑψηλοτέραν ἔννοιαν—τὴν μεγάλην τιμήν, ἣν οἱ Μάγοι ἀπέδωκαν εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν. Μάλιστα δὲ καὶ περισσοτέραν τιμὴν ἔπρεπε νὰ ἀποδώσωσιν εἰς Αὐτόν. Διότι Αὐτὸς ὡς Κύριος ὅλων, πλούσιος ὢν ἐπτώχευσεν. Ἀπολαμβάνων δὲ πλήρους δόξης καὶ τιμῆς ἐν Οὐρανῷ ἐταπεινώθη μέχρις ἐσχάτων, γεννηθεὶς κατὰ τὸ σχῆμα ὡς ἄνθρωπος ἐν τῇ φάτνῃ τῶν ζῴων ἐκ τῆς πτωχικῆς οἰκογενείας τοῦ Ἰωσήφ, ἵνα πλουτίσῃ καὶ εὐλογήσῃ ἡμᾶς μὲ τὰς εὐλογίας τῆς τε παρούσης καὶ τῆς μελλούσης ζωῆς. Ἵνα ἀνυψώσῃ καὶ ἐπαναφέρῃ ἡμᾶς εἰς τὴν προτέραν υἱοθεσίαν τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ, ἐκ τῆς ὁποίας ἐξεπέσαμεν. Βεβαίως ὁ Κύριος ἡμῶν ἐν τῇ πτωχικῇ αὐτοῦ καταστάσει εἶχεν ἀνάγκην τῶν δώρων τῶν Μάγων. Ἀλλὰ τώρα ἐν Οὐρανῷ ἐν τῇ δόξῃ Αὐτοῦ εὑρισκόμενος, δὲν ἔχει ἀνάγκην δώρων. Ἀντ' αὐτοῦ ἔχει ἀνάγκην ἡ Ἐκκλησία αὐτοῦ, ἣν αὐτὸς ἐξηγόρασε καὶ ἵδρυσε διὰ τοῦ τιμίου Αὐτοῦ αἵματος πρὸς διάδοσιν τῶν ἀρχῶν καὶ ἀληθειῶν τοῦ Εὐαγγελίου καθ' ἅπασαν τὴν ὑφήλιον. Ἑπομένως κατὰ μίμησιν τῶν Μάγων καὶ πρὸς ἔνδειξιν τῆς ἀγάπης ἡμῶν πρὸς Αὐτὸν πρῶτον πρέπει νὰ ἀφιερώσωμεν Αὐτῷ τὰς καρδίας ἡμῶν, καὶ δεύτερον, νὰ ἀνοίξωμεν τὰ βαλάντια καὶ τοὺς κοσμικοὺς θησαυροὺς ἡμῶν καὶ νὰ προσφέρωμεν τὰ δῶρα ἡμῶν εἰς Αὐτόν. Τοῦτο δὲ ἀπῄτησεν ὁ Θεὸς διὰ τοῦ νόμου τοῦ δεκάτου, τοῦ ἐπιβεβλημένου εἰς ὅλους τοὺς πιστοὺς τῆς Παλαιᾶς Οἰκονομίας. Διὰ δὲ τοῦ προφήτου Μαλαχία ἐλέγχων πικρῶς τοὺς Ἰουδαίους διὰ τὴν ἀμέλειαν τῶν δεκάτων καὶ τῶν προσφορῶν, διατάσσει αὐτοὺς ἐντόνως λέγων: «Φέρετε πάντα τὰ δέκατα εἰς τὴν ἀποθήκην μου διὰ νὰ ἦναι τροφὴ εἰς τὸν οἶκον μου» (Μαλ. γ΄. 10). Καὶ ὄντως τὸ ἔργον τοῦ Εὐαγγελίου σήμερον παρουσιάζει πολλὰς ἀνάγκας—τὴν συντήρησιν τῶν ἐκκλησιῶν, τὴν συντήρησιν τοῦ Βιβλικοῦ καὶ Ἱεραποστολικοῦ ἔργου καὶ τόσων ἄλλων κλάδων τῆς θρησκευτικῆς καὶ κοινωνικῆς δράσεως τοῦ Εὐαγγελίου.

Ἀλλ' ἐνῷ τὸ ἔργον τοῦ Εὐαγγελίου παρουσιάζει τόσας ἀνάγκας, ποῖα εἶναι

ἡ στάσις, ἣν τηροῦμεν ἀπέναντι αὐτοῦ; Προσφέρουσιν οἱ πτωχοὶ ἡμῶν τὸν ὀβολὸν καὶ οἱ πλούσιοι ἀνοίγουσι τὰ βαλάντια καὶ τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν; Ἐὰν οὕτως εἶχε τὸ πρᾶγμα, ἡ πρόοδος τοῦ Εὐαγγελίου θὰ ἦτο καταπληκτικὴ ἐντὸς τῶν ἐκκλησιῶν καὶ πέριξ αὐτῶν. Ἀλλὰ δυστυχῶς συμβαίνει τὸ ἀντίθετον. Οἱ πλεῖστοι τῶν Χριστιανῶν, λησμονοῦντες τὸ «ἱλαρὸν δότην ἀγαπᾷ ὁ Θεός», συνεισφέρουσι φειδωλῶς εἰς τὸ ἔργον Αὐτοῦ, μὴ αἰσθανόμενοι ὅτι ὑπὸ τὰς τοιαύτας συνθήκας τὸ ἔργον πάντοτε θὰ προσκόπτῃ, αἱ ἐκκλησίαι θὰ μένωσι καχεκτικαὶ καὶ αὐτοὶ οἱ ἴδιοι θὰ στερῶνται τῆς θείας εὐλογίας. Διότι εἶναι γεγραμμένον ὅτι «ὁ σπείρων μὲ φειδωλίαν καὶ μὲ φειδωλίαν θέλει θερίσει» (Β'. Κορ θ'. 6.).

Ἰωάννινα. **Γ. Ν. Προυσσαεύς.**

ΑΙ ΠΑΡΑΒΟΛΑΙ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΗΜΩΝ

***Ὑπὸ Ριχάρδου Τρὲντς* (Richard Trench)**

(κατ' ἐπιτομὴν ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ)

(συνέχεια).

ΙΓ'.

Ἡ παραβολὴ τῶν δέκα παρθένων.

Ματθ. κε'. 1—13.

Αἱ λεπτομέρειαι ἑνὸς γάμου παρ' Ἰουδαίοις, τοὐλάχιστον εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν προκειμένην παραβολήν, εἶναι ἀρκούντως γνωσταὶ ἐκ τῶν συγγραμμάτων περὶ Ἰουδαϊκῆς ἀρχαιολογίας καὶ ἐπιβεβαιοῦνται ἐν τοῖς πλείστοις ὑπὸ τῶν σήμερον ἐπικρατούντων ἐν Ἀνατολῇ γαμηλίων ἐθίμων. Ὁ νυμφίος, συνοδευόμενος ὑπὸ τῶν φίλων του (τῶν «υἱῶν τοῦ νυμφῶνος», Ματθ. θ'. 15, τῶν «φίλων τοῦ νυμφίου», Ἰωάν. γ'. 29, πρβλ. Κριτ. ιδ'. 11), μεταβαίνει εἰς τὴν οἰκίαν τῆς νύμφης καὶ φέρει αὐτὴν μετὰ πομπῆς καὶ μουσικῶν ὀργάνων (Α'. Μακκ. θ'. 37—39) εἰς τὴν ἑαυτοῦ κατοικίαν. Ἡ νύμφη συνοδεύεται ἐν ἀγαλλιάσει ἀπὸ τὰς συνομηλίκους καὶ φίλας αὐτῆς (Ψαλμ. μέ. 14), ἄλλαι δὲ παρθένοι (ὡς αἱ τῆς προκειμένης παραβολῆς) ἀναμένουσι τὴν πομπὴν εἴς τι σημεῖον τῆς ὁδοῦ, συνενοῦνται μὲ αὐτὴν καὶ εἰσέρχονται μὲ τὴν λοιπὴν συνοδείαν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ νυμφίου, ὅπου γίνεται ἑορτασμὸς καὶ εὐωχία (¹).

(¹) Ἑρμηνευταί τινες, διαφωνοῦντες πρὸς τὴν ὡς ἄνω περιγραφήν, ὑποστηρίζουσιν ὅτι αἱ καθ' ὁδὸν ἀναμένουσαι παρθένοι προϋπαντῶσι τὸν νυμφίον, ὅτε οὗτος μεταβαίνει πρὸς παραλαβὴν τῆς νύμφης, καὶ ἀφοῦ τὸν συνοδεύσωσι μέχρι τῆς οἰκίας τῆς νύμφης, ἔπειτα συνοδεύουσι τὴν γαμήλιον πομπὴν μέχρι τῆς οἰκίας τοῦ νυμφίου. Ἀλλ' ἡ τοιαύτη ἀντίληψις, ἐκτὸς τοῦ ὅτι δὲν ἐπιβεβαιοῦται ἐκ τῶν ἱστορικῶν μαρτυριῶν, ἃς ἔχομεν περὶ τῶν Ἑβραϊκῶν γαμηλίων ἐθίμων, ἀντιστρατεύεται καὶ εἰς τὴν κεντρικὴν ἰδέαν τῆς προκειμένης παραβολῆς, ἥτις εἶναι ὅτι ἡ προϋπάντησις τῶν νεονύμφων καὶ ἡ εἴσοδος μετ' αὐτῶν εἰς τοὺς γάμους εἶναι κάτι, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ γίνῃ τάχιστα κατὰ τὴν ἐπίκαιρον στιγμήν, ἄλλως παρέρχεταὶ

Οἱ γάμοι εἰς τὴν Ἀνατολὴν ἐγίνοντο τότε, ὅπως συνήθως καὶ σήμερον, τὸ ἑσπέρας. Διὰ τοῦτο ἀναφέρονται πάντοτε τὰ φῶτα (δᾷδες ἢ λαμπάδες ἢ λυχνίαι), ἅτινα ἔφερον οἱ φίλοι καὶ συνοδοὶ τῆς γαμηλίου πομπῆς· καὶ διὰ τοῦτο καὶ εἰς τὴν προκειμένην παραβολὴν αἱ παρθένοι «**ἔλαβον τὰς λαμπάδας αὐτῶν**» (¹). Ὁ ἀριθμὸς τῶν **δέκα** παρθένων δὲν φαίνεται ὅτι ἐλήφθη τυχαίως· ὁ ἀριθμὸς δέκα ἀπετέλει **ὁμάδα**, κατὰ τὰ Ἰουδαϊκὰ ἔθιμα.

Βεβαίως ἡ πρώτη ἐρώτησις, ἥτις προβάλλει διὰ τὸν ἑρμηνευτὴν τῆς παραβολῆς ταύτης εἶναι: ***Ποίους συμβολίζουν αἱ δέκα αὗται παρθένοι;*** Ὁ χαρακτηρισμὸς «παρθένος» ἔδωκεν ἀφορμὴν εἴς τινας παρεξηγήσεις καὶ παρερμηνείας. Οὕτω λ. χ. ὑπῆρξαν ἑρμηνευταί τινες (ἐν οἷς καὶ ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος), οἵτινες ἐξέλαβον τὸν τίτλον «παρθένοι» κυριολεκτικῶς (ἐνῷ ὅλαι αἱ λοιπαὶ λεπτομέρειαι τῆς παραβολῆς εἶναι συμβολικαὶ) καὶ περιορίζουσι τὴν ἐφαρμογὴν τῆς παραβολῆς εἰς ἐκείνους μόνον, οἵτινες ἔδωκαν ἐξωτερικὴν ὁμολογίαν παρθενίας (²), ἐνῷ ἡ παρθενία τῆς παραβολῆς εἶναι ἡ ὁμολογία ἁγνῆς πίστεως, εἶναι ἡ ψυχὴ ἥτις εἶναι ἀθῴα πάσης πνευματικῆς πορνείας, ἤτοι, ἀποστασίας ἀπὸ τοῦ ἀληθοῦς Θεοῦ. ***«Πέντε δὲ ἐξ αὐτῶν ἦσαν φρόνιμοι καὶ πέντε μωραί.»*** Πᾶσαι ἦσαν παρθένοι, ἀλλὰ δὲν εἶχον πᾶσαι τὸν αὐτὸν χαρακτῆρα. Πολλοὶ ὁμολογοῦσι τὸν Χριστὸν ὡς Κύριον καὶ τὴν εἰς Αὐτὸν πίστιν, ἀλλὰ πάντων ἡ ὁμολογία καὶ ἡ πίστις δὲν εἶναι τῆς αὐτῆς ποιότητος καὶ δυνάμεως. Ἐδῶ πρέπει νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι αἱ δέκα αὗται παρθένοι δὲν διακρίνονται εἰς «καλὰς» καὶ «κακάς», ἀλλ' εἰς «φρονίμους» καὶ «μωράς», ὅπως καὶ οἱ ἀκροαταὶ τοῦ λόγου (Ματθ. Ϛ'. 25 - 27)· ἐκ τούτου βλέπομεν ὅτι ἀναγνωρίζεται εἰς τὰς «μωρὰς» μία τὶς καλὴ θέλησις, ἀφοῦ

ἡ εὐκαιρία ἀμέσως καὶ ἀνεπιστρεπτεί. Τοῦτο δὲν θὰ συνέβαινεν, ἐὰν αἱ προϋπαντῶσαι παρθένοι συνώδευον τὸν νυμφίον πρῶτον εἰς τὴν οἰκίαν τῆς νύμφης, ἔπειτα μετὰ πάροδον ὥρας τινὸς ἐξεκίνουν πάλιν διὰ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ, ὅπως τὸν συνοδεύσουν μέχρι τῆς οἰκίας του.

Διαφωτιστικὰ εἶναι τὰ ὅσα διηγεῖται ὁ Ἄγγλος περιηγητὴς Χιούζ, περιγράφων ἕνα γάμον, τὸν ὁποῖον παρηκολούθησεν εἰς Ἰωάννινα κατὰ τὸ ἔτος 1840: «Μετέβημεν», λέγει, «νὰ θεωρήσωμεν τὴν νυκτερινὴν πομπήν, ἥτις πάντοτε συνοδεύει τὸν νυμφίον ὅταν φέρῃ τὴν νύμφην ἐκ τῆς πατρικῆς οἰκίας εἰς τὴν ἰδικήν του. Ἡ πομπὴ αὕτη περιελάμβανε περὶ τὰ 100 πρόσωπα, ἐκ τῶν πρώτων πολιτῶν τῶν Ἰωαννίνων, μὲ ἀνθρώπους κρατοῦντας λαμπάδας ἢ δᾷδας καὶ μὲ μουσικούς. ***Μετὰ τὴν παραλαβὴν τῆς νύμφης***, ἡ πομπὴ ἐπέστρεψε διὰ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ, ἀφοῦ προσετέθησαν εἰς αὐτὴν περὶ τὰς 100 κυρίαι, αἵτινες ἤθελον κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον νὰ τιμήσωσι τὴν νύμφην».

(¹) Ἀποκάλ. ιη'. 23: «φῶς λύχνου...Καὶ φωνὴ νυμφίου καὶ νύμφης..» Παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησι καὶ Ρωμαίοις ἐγίνετο χρῆσις κυρίως δαδῶν. Παρ' Ἰουδαίοις συνηθέστεραι ἦσαν λυχνίαι ἐλαίου. Οἱ πρῶτοι Χριστιανοὶ μετεχειρίζοντο καὶ τὰ δύο εἴδη.

(²) Ὁ Αὐγουστῖνος ἀντεπεξέρχεται κατὰ τῆς τοιαύτης ἑρμηνείας, λέγων ὅτι ἡ παραβολὴ ἐφαρμόζεται εἰς πᾶσαν ψυχήν, ἥτις πρεσβεύει τὴν καθολικὴν Χριστιανικὴν πίστιν καὶ φαίνεται πράττουσα ἔργα καλὰ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ. Ἐπίσης ὁ Ἱερώνυμος. Ὁ Τερτυλλιανὸς ἀναφέρει μίαν ἀλλόκοτον ἑρμηνείαν ἐκ μέρους Γνωστικῶν τινων, οἵτινες ἀπεφάνθησαν ὅτι αἱ μὲν πέντε μωραὶ παρθένοι εἶναι αἱ πέντε αἰσθήσεις τοῦ ἀνθρώπου, αἵτινες εὐκόλως ἀπατῶνται καὶ πλανῶνται· αἱ δὲ πέντε φρόνιμοι εἶναι αἱ λογικαὶ δυνάμεις τοῦ ἀνθρώπου, αἵτινες ἔχουσι τὴν δύναμιν τοῦ νὰ συλλαμβάνωσιν ἰδέας!

καὶ αὐταὶ ἔλαβον τὰς λαμπάδας αὐτῶν καὶ ἐξῆλθον εἰς προϋπάντησιν τοῦ νυμφίου, ὅπως καὶ αἱ «φρόνιμοι». [1]

«***Αἵτινες μωραί, λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας αὐτῶν, δὲν ἔλαβον μεθ' ἑαυτῶν ἔλαιον· αἱ φρόνιμοι ὅμως ἔλαβον ἔλαιον ἐν τοῖς ἀγγείοις αὐτῶν μετὰ τῶν λαμπάδων αὐτῶν.***» Καὶ ἐπειδὴ τοῦτο εἶναι τὸ καίριον σημεῖον τῆς ὅλης παραβολῆς, πρέπει νὰ διασαφηνισθῇ καλῶς τί συμβολίζει ἡ ἐπάρκεια ἢ ἀνεπάρκεια αὕτη τοῦ ἐλαίου. Ἐδῶ συναντῶμεν πάλιν μίαν διαφωνίαν μεταξὺ τῶν ἑρμηνευτῶν τοῦ Ῥωμαιοκαθολικισμοῦ ἀφ' ἑνὸς καὶ τῆς Εὐαγγελικῆς Ἀναμορφώσεως ἀφ' ἑτέρου—διαφωνίαν παρεμφερῆ πρὸς ἐκείνην, ἣν ἀνεφέρομεν περὶ τῆς σημασίας τοῦ ἐνδύματος γάμου. Οἱ μὲν Ἀναμεμορφωμένοι ἑρμηνευταὶ λέγουσιν ὅτι ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἔλειπεν εἰς τὰς μωρὰς παρθένους, ἦτο ἡ ***ζῶσα πίστις***· εἶχον τὰς λαμπάδας των, ἤτοι τὰ ἐξωτερικὰ ἔργα, τὴν ἐξωτερικὴν ἐμφάνισιν τοῦ Χριστιανισμοῦ, καὶ μέχρι τινὸς τὰ ἔργα των ταῦτα «ἔλαμψαν ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων», δὲν εἶχον ὅμως τὸ ἐσωτερικὸν πνεῦμα τῆς ζωῆς, τὴν ζῶσαν πίστιν· τοῦτο εἶναι τὸ ἔλαιον, ὅπερ πρέπει νὰ ἔχῃ ὁ ἄνθρωπος, ἐὰν πρόκειται νὰ ἐμφανισθῇ μὲ λάμπουσαν τὴν λυχνίαν του ἐνώπιον τοῦ Χριστοῦ κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν Αὐτοῦ [2]. Οἱ δὲ Ῥωμαιοκαθολικοὶ ἑρμηνευταὶ ἀναστρέφουσι τοὺς ὅρους τούτους, λέγοντες ὅτι αἱ μωραὶ παρθένοι εἶχον πίστιν, ἀλλὰ ***πίστιν ἄνευ ἔργων***, ἤτοι νεκρὰν (Ἰάκ. β'. 17)· δὲν ἐφρόντισαν νὰ κάμωσιν ἔργα καλά, νὰ τροφοδοτήσωσι τὴν λυχνίαν τῆς πίστεως, ἣν ἔφερον ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, μὲ ἔργα πραττόμενα διὰ τὸν Θεὸν καὶ ἐνώπιον Αὐτοῦ [3]. Εἰς τὴν διαφωνίαν ταύτην ἔχομεν νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι ἡ ῥίζα αὐτῆς ἔγκειται εἰς τὴν διάφορον ἔννοιαν, ὑπὸ τὴν ὁποίαν οἱ μὲν καὶ οἱ δὲ ἐννοοῦσι τὴν λέξιν «πίστις»—οἱ μὲν Ῥωμαιοκαθολικοὶ ἐννοοῦσι τὴν ***ἐξωτερικὴν ὁμολογίαν τῆς ἀληθείας***, οἱ Ἀναμορφωταὶ τὴν ***ῥίζαν καὶ ζῶσαν κινητήριον δύναμιν τῆς Χριστιανικῆς ζωῆς***. Ἐὰν δὲν ὑπῆρχεν αὐτὴ ἡ βασικὴ διαφορὰ τῆς ἐννοίας τῆς λέξεως, αἱ δύο ὡς ἄνω ἑρμηνεῖαι δὲν θὰ ἦσαν ἀνεπίδεκτοι συμβιβασμοῦ. Εἶναι φανερὸν ὅτι ἡ λυχνία ἢ λαμπὰς συμβολίζει πᾶν ὅ,τι εἶναι ἐξωτερικὸν καὶ τυπικὸν εἰς τὸν Χριστιανισμόν, τὸ δὲ ἔλαιον ἐν τοῖς ἀγγείοις πᾶν ὅ,τι ἐσωτερικὸν καὶ πνευματικόν. Ἐὰν λοιπὸν μὲ τὸν Ἰάκωβον θεωρήσωμεν τὴν πίστιν ὡς τὸ σῶμα, καὶ τὰ ἔργα ὡς τὴν ἐκδήλωσιν τῆς ζώσης ψυχῆς, τότε ἡ λαμπὰς εἶναι ἡ πίστις καὶ τὸ ἔλαιον εἶναι τὰ ἔργα. Ἐὰν δὲ ἐξ ἄλλου μὲ τὸν Παῦλον θεωρήσωμεν τὰ ἔργα ὡς ἔχοντα ἀξίαν μόνον ἐφ' ὅσον πηγάζουσιν ἐκ ζώσης πίστεως, τότε ἡ λαμπὰς εἶναι τὰ ἔργα καὶ τὸ ἔλαιον εἶναι ἡ πίστις. Ἀλλ' εἴτε τὴν μίαν εἴτε τὴν ἑτέραν ἔννοιαν ἀποδεχθῶμεν, πρέπει νὰ μὴ λησμονήσωμεν καὶ ἓν ἀνώτερον στοιχεῖον, τὸ ***Θεῖον Πνεῦμα***, τὸ ὁποῖον ζωογονεῖ τὴν πίστιν καὶ παρορμᾷ τὰ ἔργα· καὶ τοῦ Πνεύματος τούτου τὸ ἐν ταῖς Γραφαῖς

[1] Ἐπίσης παρὰ τῷ Πέτρῳ (Β'. α'. 5–9) ἐκτίθεται ἡ διαφορὰ μεταξὺ τοῦ «σπουδάζοντος» καὶ τοῦ «ἀργοῦ» ἢ ἀκάρπου Χριστιανοῦ.

[2] Τοιαύτην περίπου ἑρμηνείαν δίδει καὶ ὁ ἱερὸς Αὐγουστῖνος.

[3] Καὶ αὐτὴ ἡ ἑρμηνεία εὑρίσκει ὑποστήριξιν ἐκ μέρους Πατέρων τινων, ὡς τοῦ Ἱερωνύμου καὶ Ὠριγένους.

σύμβολον εἶναι τὸ ἔλαιον (Ἔξοδ. λ'. 22—33, Ζαχαρ. δ'. 2, 12, Πράξ. ι'. 38, Ἑβρ. α'. 9).

Ἀλλ' ἐπὶ τέλους οἱανδήποτε ἑρμηνείαν καὶ ἂν παραδεχθῶμεν τοῦ ἐλαίου καὶ τῶν λαμπάδων, ὁ κύριος σκοπὸς τῆς παραβολῆς, ἡ κεντρικὴ διδασκαλία αὐτῆς, κατὰ τὴν ἐπίσημον ἑρμηνείαν αὐτοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν, εἶναι ἡ ***ἀνάγκη τῆς ἀγρυπνίας τῶν μελῶν τῆς ἐπιγείου αὐτοῦ Ἐκκλησίας.*** Ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τῆς μιᾶς ὡς ἄνω ἑρμηνείας, διδάσκονται οἱ Χριστιανοὶ νὰ προσέχωσι νὰ μὴ ἀποκάμωσι πράττοντες τὸ καλὸν (Γαλάτ. ς'. 9, Β'. Θεσσ. γ'. 13), μηδὲ νὰ συγκαταλεχθῶσι μεταξὺ ἐκείνων, οἵτινες ἀρκοῦνται εἰς τὸ νὰ λέγωσι, Κύριε, Κύριε, καὶ δὲν πράττουσιν ὅσα ὁ Κύριος κελεύει. Λαμβανομένη ὑπὸ τὴν ἑτέραν ἐκδοχήν, ἡ παραβολὴ διδάσκει τοὺς Χριστιανοὺς νὰ προσέχωσιν εἰς τὴν ἐσωτερικὴν αὐτῶν κατάστασιν, εἰς τὰς μυχιαιτάτας ἐπιθυμίας τῆς ψυχῆς των, εἰς ὅλα ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα εἶναι κεκρυμμένα ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων καὶ βλέπονται ὑπὸ μόνου τοῦ Θεοῦ· νὰ ζητῶσι νὰ ἔχωσιν ἐν ἑαυτοῖς πλουσίαν προμήθειαν τοῦ Θείου Πνεύματος (Κολοσσ. γ'. 16, 17) καὶ νὰ «περιπατῶσιν ἀξίας τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ καρποφοροῦντες» (Κολοσσ. ά. 10). Καὶ ὑπὸ ἀμφοτέρας τὰς ἑρμηνείας πρέπει νὰ ἐνθυμώμεθα ὅτι αἱ μωραὶ παρθένοι δὲν συμβολίζουσι τοὺς ὑποκριτὰς ἢ τοὺς ἐν ἐπιγνώσει προσποιουμένους τὸν εὐσεβῆ, οὔτε τοὺς ἀπροκαλύπτως βεβήλους καὶ ἀσεβεῖς, ἀλλὰ τοὺς ἀμελεῖς ἐν τῇ προσευχῇ καὶ τοὺς νωθροὺς ἐν τῇ δράσει καὶ πάντας ἐκείνους, τῶν ὁποίων ἡ πνευματικὴ ζωὴ ρυθμίζεται ὅπως ἦναι ἀρεστὴ ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὄχι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ τοῦ βλέποντος ἐν τῷ κρυπτῷ. Καὶ σημειωτέον ὅτι αἱ μωραὶ παρθένοι δὲν ἦσαν ἐντελῶς ἐστερημέναι ἐλαίου· εἶχον ἔλαιον εἰς τὰς λαμπάδας των, ἀλλὰ δὲν εἶχον ἀρκετόν, οὔτε ἀπόθεμα πρὸς ἀνεφοδιασμὸν τῶν λαμπάδων. Ἡ ἀνεπάρκεια αὕτη τοῦ ἐλαίου συμβολίζει τὴν αὐτὴν πνευματικὴν ἔλλειψιν, ἣν καὶ ὁ σπόρος, ὁ σπαρεὶς ἐπὶ τῆς πέτρας (Ματθ. ιγ'. 5)· βλαστάνει εὐθὺς καὶ αὐξάνεται, ἀλλὰ μὴ ἔχων βάθος γῆς, τάχιστα ἀποξηραίνεται ὑπὸ τοῦ καύσωνος. Αἱ δὲ φρόνιμοι παρθένοι συμβολίζουν ἐκείνους, οἵτινες προβλέποντες ὅτι ὁ Νυμφίος ἐνδέχεται νὰ βραδύνῃ καὶ ὅτι ἔχουσι νὰ διέλθωσι μακρὸν ἀγῶνα Χριστιανικῆς ζωῆς ἐν τῷ κόσμῳ, μέχρις οὗ ὁ Κύριος τοὺς καλέσῃ εἰς Ἑαυτὸν—ἀγῶνα, εἰς τὸν ὁποῖον δὲν θὰ ἐπαρκέσουν ὀλίγοι ἐφήμεροι ἐνθουσιασμοὶ καὶ θρησκευτικαὶ ἐξάρσεις—ζητοῦσι καὶ ἀποκτῶσι διὰ τῆς προσευχῆς πλουσίαν ἐνίσχυσιν τοῦ Πνεύματος, δι' ἧς ἀνανεοῦται διαρκῶς ἡ φλὸξ καὶ ἡ λάμψις τῆς Χριστιανικῆς αὐτῶν ζωῆς.

«Ὁ νυμφίος ἐβράδυνεν». Αὐτὴ εἶναι μία ἐλαφρὰ νύξις, ἐκ μέρους τοῦ Κυρίου ἡμῶν, ὅτι ἐνδέχεται ἡ ἐπάνοδος Αὐτοῦ νὰ ἦναι βραδυτέρα ἀφ' ὅ,τι προσεδόκων οἱ πρῶτοι Αὐτοῦ ὀπαδοί. Ἡ νύξις αὕτη δὲν εἶναι καὶ πολὺ ἐμφαντική, διότι ἐὰν ὁ Κύριος κατηγορηματικώτερον ἐδήλου ὅτι ἐπὶ πολλοὺς αἰῶνας δὲν θὰ ἐπραγματοποιεῖτο ἡ δευτέρα Αὐτοῦ παρουσία, ἡ Ἐκκλησία τῶν πρώτων αἰώνων θὰ ἐστερεῖτο τῆς μεγάλης ἐκείνης παρορμήσεως πρὸς ἀγρυπνίαν ἐπὶ τῇ προσδοκίᾳ τῆς προσεχοῦς ἐπιφανείας τοῦ δεδοξασμένου Κυρίου αὐτῆς. Ἀκριβῶς διὰ νὰ ὑπεκκαύσῃ τὸν ἄγρυπνον ζῆλον τῶν πιστῶν, ὁ Κύριος καὶ ἐδῶ καὶ ἀλλαχοῦ τονίζει ὅτι ἡ ἡμέρα τῆς ἐλεύσεως Αὐτοῦ ἦτο ἄδηλος, γνωστὴ εἰς μόνον τὸν Θεόν.

«***Ἐνύσταξαν πᾶσαι καὶ ἐκοιμῶντο***». Ὑπὸ τὸν συμβολισμὸν τοῦτον ἠννόησάν τινες ὅτι ἡ Ἐκκλησία ἐνδέχεται νὰ περιπέσῃ εἰς νυσταγμὸν καὶ ἀδράνειαν, εἰς μίαν τινὰ συμμόρφωσιν πρὸς τὸν κόσμον, ἀκόμη καὶ ἐκ μέρους τῶν πιστῶν. Ἡ διαφορὰ μεταξὺ τῶν πιστῶν καὶ τῶν μὴ ἀληθινῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ, κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ἐλεύσεως τοῦ Νυμφίου, θὰ ἦναι ὅτι οἱ μὲν πιστοὶ ἐξεγειρόμενοι θὰ ἑτοιμάσωσιν ἀμέσως τὰς λαμπάδας αὐτῶν, γεμίζοντες αὐτὰς μὲ νέον ἔλαιον καὶ καθαρίζοντες τὰς θρυαλλίδας των, ἐνῷ οἱ μὴ πιστοὶ θὰ εὑρεθῶσιν ἄνευ ἀνεφοδιασμοῦ. Ἡ ἑρμηνεία ὅμως αὕτη δὲν μοὶ φαίνεται πιθανή, προκειμένου περὶ παραβολῆς σκοπούσης ἀκριβῶς νὰ διδάξῃ τὴν ἀγρυπνίαν. Δὲν πιστεύω ὅτι ὁ Κύριος θὰ ὑπεδείκνυεν ὅτι ἐπιτρέπεται ἀκινδύνως εἰς τοὺς πιστούς Του νὰ περιέλθωσιν εἰς πνευματικὸν ὕπνον καὶ λήθαργον, ἤτοι, εἰς ἀδράνειαν καὶ ἀμέλειαν, ἀφοῦ καὶ ἂν ἀκόμη ἀποκοιμηθῶσιν, ὅταν ἐξυπνήσωσι, θὰ εἰσέλθωσι παρ' ὅλον τοῦτο εἰς τὴν χαρὰν τοῦ Κυρίου των.

Ὁ Αὐγουστῖνος ἑρμηνεύει τὸν νυσταγμὸν καὶ τὸν ὕπνον τῶν δέκα παρθένων ὡς τὸν ***ὕπνον τοῦ θανάτου***· καὶ τὴν ἑρμηνείαν ταύτην δίδει καὶ ὁ Χρυσόστος, ὁ Θεοφύλακτος, ὁ Ἱερώνυμος, Γρηγόριος ὁ Μέγας καὶ οἱ πλεῖστοι τῶν ἀρχαιοτέρων ἑρμηνευτῶν. Ἴσως ὅμως ὁ ὕπνος οὗτος δὲν σημαίνει τίποτε περισσότερον ἢ ὅτι αἱ φρόνιμοι παρθένοι, ἀφοῦ ἔκαμον πᾶσαν ἀναγκαίαν προετοιμασίαν ὅπως ὑποδεχθῶσι τὸν νυμφίον, ἐκάθησαν καὶ ἀνέμενον ἡσύχως τὴν ἔλευσίν του, μὴ δυνάμεναι νὰ πράξωσί τι ἄλλο. Αἱ μωραὶ παρθένοι ἀναμφιβόλως περιέπεσαν εἰς ὕπνον, διότι ἄλλως θὰ ἔβλεπον μὲ τὴν παρέλευσιν τῆς ὥρας ὅτι αἱ λυχνίαι των ἤρχισαν νὰ σβέννυνται καὶ θὰ ἔσπευδον νὰ προμηθευθῶσιν ἐγκαίρως ἔλαιον.

«***Ἐν τῷ μέσῳ δὲ τῆς νυκτὸς ἔγεινε κραυγή, Ἰδού, ὁ νυμφίος ἔρχεται· ἐξέλθετε εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ***». Οἱ πλεῖστοι τῶν ἑρμηνευτῶν εὑρίσκουσιν εἰς τὴν μεσονύκτιον ταύτην κραυγὴν ὑποδήλωσιν τῆς «φωνῆς ἀρχαγγέλου καὶ σάλπιγγος Θεοῦ» (Α'. Θεσσ. δ'. 16), ἥτις θέλει ἀκουσθῇ ὅταν ὁ Κύριος κατέλθῃ ἐξ οὐρανοῦ «ἐν κελεύσματι». Τινὲς ὅμως ἐξηγοῦσι τὴν «κραυγὴν», ὡς ῥηγνυομένην ἐν τοῖς ἐσχάτοις καιροῖς ὑπὸ τῶν ἀγρυπνούντων ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, οἵτινες παρατηροῦντες τὰ σημεῖα τῶν καιρῶν θὰ προαναγγείλωσι γεγωνυίᾳ φωνῇ τὴν ἐπικειμένην ἐπιφάνειαν τοῦ οὐρανίου Νυμφίου, συνοδευομένου ὑπὸ τῶν ἀγγέλων καὶ φέροντος μεθ' ἑαυτοῦ τὴν Νύμφην, τὴν θριαμβεύουσαν Αὐτοῦ Ἐκκλησίαν, ὅπως σπεύσωσι τὰ μέλη τῆς εἰσέτι στρατευομένης ἐπὶ γῆς Ἐκκλησίας εἰς προϋπάντησιν Αὐτοῦ εἰς τὸν ἀέρα. ***Ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτὸς*** (πρβλ. Α'. Θεσσ. ε'. 2: «ἡ ἡμέρα τοῦ Κυρίου ὡς κλέπτης ἐν νυκτί, οὕτως ἔρχεται»).

«***Τότε ἐσηκώθησαν πᾶσαι αἱ παρθένοι καὶ ἡτοίμασαν τὰς λαμπάδας αὐτῶν***». Ἐν τέλει ἕκαστος ἄνθρωπος ἑτοιμάζεται νὰ δώσῃ λόγον τῶν πράξεών του, ἐξετάζει τὰς βάσεις τῆς πίστεώς του καὶ ἐπιθεωρεῖ τὴν ζωήν του, ἵνα ἴδῃ κατὰ πόσον αὕτη δύναται νὰ εὕρῃ ἔπαινον παρὰ τῷ Κριτῇ. Καὶ τότε ὁ ζήσας ὅπως εὐαρεστήσῃ εἰς τοὺς ἀνθρώπους μᾶλλον ἢ εἰς τὸν Θεὸν θὰ εὑρεθῇ εἰς τὸ σκότος, μὲ τὴν λυχνίαν του σβεννυμένην, ὅπως αἱ μωραὶ παρθένοι. Καὶ ὡς ἐκεῖναι ἐστράφησαν πρὸς τὰς φρονίμους συντρόφους των λέγουσαι, «***Δότε εἰς ἡμᾶς***

ἐκ τοῦ ἐλαίου σας», οὕτω καὶ ὁ μὴ ἔχων ζῶσαν πίστιν ἐν ἑαυτῷ θὰ ζητῇ ματαίως παρὰ τῶν ἀνθρώπων ἐκείνην τὴν χάριν, τὴν ὁποίαν μόνος ὁ Θεὸς δύναται νὰ παράσχῃ.

«***Ἀπεκρίθησαν δὲ αἱ φρόνιμοι λέγουσαι: Μήποτε δὲν ἀρκέσῃ εἰς ἡμᾶς καὶ εἰς σᾶς***». Ὁ Χρυσόστομος σχολιάζει τὴν ἀπάντησιν ταύτην ὡς ἑξῆς: «Οὐ δι' ἀσπλαγχνίαν τοῦτο ποιοῦσαι, ἀλλὰ διὰ τὸ στενὸν τοῦ καιροῦ». Ἕκαστος θνητὸς πρέπει νὰ ζήσῃ διὰ τῆς ἰδίας ἑαυτοῦ πίστεως. Ὑπάρχουσιν ἀληθῶς πνευματικὰ πράγματα, ἅτινα δύνανται νὰ μεταδοθῶσιν ὑφ' ἑνὸς ἀνθρώπου εἰς ἄλλον, καὶ μάλιστα ὁ μεταδίδων νὰ γίνῃ ὄχι πτωχότερος, ἀλλὰ πλουσιώτερος διὰ τῆς μεταδόσεως. Τοιαῦτα εἶναι τὸ κήρυγμα τῆς σωτηρίας, ἡ νουθεσία πρὸς ἐκζήτησιν τῆς Θείας χάριτος, ἡ ἐπίδρασις τοῦ καλοῦ παραδείγματος μιᾶς ἁγίας καὶ εὐσεβοῦς ζωῆς. Ὑπάρχει ὅμως καὶ κἄτι, τὸ ὁποῖον, ἐπειδὴ εἶναι θείας φύσεως, δὲν δύναται νὰ μεταδοθῇ ὑπὸ ἑνὸς ἀνθρώπου εἰς ἄλλον ἀλλ' ἕκαστος πρέπει νὰ ζητήσῃ καὶ νὰ λάβῃ ἀπ' εὐθείας ἐκ τῆς θείας πηγῆς.

Αἱ φρόνιμοι παρθένοι ἔπραξαν τὸ μόνον ὅπερ ἠδύναντο νὰ πράξωσιν ὑπὲρ τῶν ἀτυχῶν συντρόφων των, δοῦσαι εἰς αὐτὰς τὴν καλλιτέραν δυνατὴν συμβουλήν: «***Ὑπάγετε κάλλιον πρὸς τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράσατε ἔλαιον***». Ἤτοι, «στραφῆτε πρὸς τοὺς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τεταγμένους οἰκονόμους τῶν πνευματικῶν ἀγαθῶν, πρὸς τοὺς προφήτας καὶ ἀποστόλους καὶ διδασκάλους, καὶ μάθετε ἀπ' αὐτῶν πῶς δύνασθε νὰ ἀναζωπυρήσητε τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ ἐν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν, ἐὰν ὑπάρχῃ εἰσέτι πρὸς τοῦτο καιρός». Ὁ Αὐγουστῖνος καὶ ὁ Λούθηρος διεῖδον εἰς τὴν ἀπάντησιν ταύτην τῶν φρονίμων παρθένων μίαν εἰρωνείαν. Ἀλλὰ μᾶλλον συμβιβάζεται πρὸς τὸν χαρακτῆρα τῆς ἐν Χριστῷ φρονήσεως νὰ διίδωμεν εἰς τὴν ἀπάντησιν ταύτην ἔκφρασιν οἴκτου καὶ ἀγάπης, σύστασιν ὅπως μὴ χάνουν πολυτίμους στιγμὰς εἰς ματαίας ἱκεσίας πρὸς ἀνθρώπους, ἀλλὰ στραφοῦν ἄνευ ἀναβολῆς πρὸς τὴν πηγὴν τῆς χάριτος.

Εἰς τὰς λέξεις «***Μήποτε δὲν ἀρκέσῃ εἰς ἡμᾶς καὶ σᾶς***», βλέπομεν σαφῶς καὶ ἀναμφισβητήτως καταδικαζομένην τὴν Παπικὴν διδασκαλίαν περὶ «περισσευούσης ἀξιομισθίας ἐκ καλῶν ἔργων» (supererogatio). Κατὰ τὴν διδασκαλίαν ταύτην, οἱ ἀναγεγεννημένοι δύνανται ὄχι μόνον νὰ ἱκανοποιήσωσι πλήρως τὰς ἀπαιτήσεις τῆς Θείας ἐντολῆς τῆς ἀγάπης πρὸς τὸν Θεὸν καὶ πρὸς τὸν πλησίον, ἀλλὰ καὶ νὰ πράξωσιν ἔργα καλὰ ἐπὶ πλέον τῆς ὑποχρεώσεώς των, ἡ δὲ περισσὴ ἀξιομισθία των διὰ τὰ τοιαῦτα ἔργα ἀποτελεῖ ἓν ἀποθεματικὸν κεφάλαιον ἀξιομισθίας, ὅπερ ἡ Ἐκκλησία διὰ τῶν ἱερέων της δύναται νὰ διαθέτῃ καὶ χρησιμοποιῇ ὑπὲρ τῶν ἐχόντων ἐλλιπῆ ἀξιομισθίαν. Τὸ δόγμα τοῦτο εἶναι τελείως ἀντίθετον πρὸς τὰς Γραφὰς καὶ ἐξόχως ἐπικίνδυνον. «Ὁ δίκαιος μόλις σώζεται». Αἱ φρόνιμοι παρθένοι ᾐσθάνοντο ὅτι τὸ ἔλαιόν των μόλις θὰ ἐπήρκει διὰ τὴν ἰδικήν των σωτηρίαν καὶ εἴσοδον εἰς τοὺς γάμους. Οὐδεὶς ἄνθρωπος δύναται νὰ ἀποκτήσῃ ἀξιομισθίαν ὑπὲρ τὴν ὑποχρέωσίν του πρὸς τὸν Θεόν[1].

[1] Λουκ. ιζ'. 10: «Οὕτω καὶ σεῖς, ὅταν ποιήσητε πάντα τὰ διαταχθέντα εἰς ἐσᾶς, λέγετε, Ὅτι δοῦλοι ἀχρεῖοι εἴμεθα, ἐπειδὴ ἐπράξαμεν ὅ,τι ἐχρεωστοῦμεν νὰ πράξωμεν».

«Ἐνῷ δὲ ἀπήρχοντο διὰ νὰ ἀγοράσωσιν, ἦλθεν ὁ νυμφίος καὶ αἱ ἕτοιμοι εἰσῆλθον μετ' αὐτοῦ εἰς τοὺς γάμους καὶ ἐκλείσθη ἡ θύρα». Ἡ θύρα αὕτη εἶναι ἡ θύρα τοῦ ἐλέους καὶ τῆς συγχωρήσεως, ἡ θύρα, ἥτις εἶναι ὁ Χριστός, δι' ἧς εἰσέρχεται ὁ ἁμαρτωλὸς εἰς τὴν οἰκογένειαν τοῦ Θεοῦ, ἡ θύρα, δι' ἧς θέλουσιν ἐλθεῖ ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν καὶ βορρᾶ καὶ νότου καὶ καθήσει μετὰ τοῦ Ἀβραάμ, Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἡ θύρα ἐκείνη, ἐπὶ τῆς ὁποίας εἶναι γεγραμμένον, «Τὸν ἐρχόμενον πρός Με δὲν θέλω ἐκβάλει ἔξω». Ἀλλ' ἔρχεται ὥρα, καθ' ἣν ἐπὶ τέλους κλειει ἡ θύρα αὕτη, καθ' ἣν ὑπερεκχειλίζει τὸ ποτήριον τῆς ἁμαρτίας καὶ ἀπιστίας καὶ ἀμελείας τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἡ ὑπομονὴ τοῦ Θεοῦ ἐξαντλεῖται Μετ' ὀλίγον καταφθάνουσιν αἱ μωραὶ παρθένοι· ἔλαιον δὲν εὗρῆκαν, ἀλλὰ προσέρχονται ὡς ἱκέτιδες, ζητοῦσαι ἔλεος. ***«Κύριε, Κύριε, ἄνοιξον εἰς ἡμᾶς»***. Κι' ἔσωθεν τῆς κεκλεισμένης θύρας ἀκούεται ἡ ἀπάντησις: ***«Ἀληθῶς σᾶς λέγω, δὲν σᾶς γνωρίζω»***. Ἀλλαχοῦ ὁ Κύριος λέγει: «Γνωρίζω τὰ ἐμὰ πρόβατα καὶ γνωρίζομαι ὑπ' αὐτῶν» (Ἰωάν, ι'. 14). Ἡ γνῶσις αὕτη εἶναι ἀμοιβαία. Διὰ τοῦτο ὁ Αὐγουστῖνος λέγει ἐν προκειμένῳ: «Λέγων ὁ Κύριος, δὲν σᾶς γνωρίζω, εἶναι ὡς να λέγῃ, δὲν μὲ γνωρίζετε.»

«Ἀγρυπνεῖτε λοιπόν, διότι δὲν γνωρίζετε τὴν ἡμέραν οὐδὲ τὴν ὥραν, καθ' ἣν ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται». Ἡ παραβολὴ αὕτη ἔχει εὐρυτέραν ἐφαρμογήν, ἐὰν ἐνθυμώμεθα ὅτι ἐκτὸς τῆς μεγάλης ἐλεύσεως τοῦ Κυρίου κατὰ τὴν ἔσχατην ἡμέραν, Οὗτος ἔρχεται καὶ εἰς ὅλας τὰς κρισίμους στιγμὰς τῆς ἐπιγείου Αὐτοῦ Ἐκκλησίας, καὶ εἰς ἑκάστην τοιαύτην ἐπιφάνειαν Αὐτοῦ γίνεται διαχωρισμὸς τῶν φερόντων το ὄνομα Αὐτοῦ εἰς «φρονίμους» καὶ «μωρούς», εἰς πνευματικῶς ζῶντας καὶ νεκρούς.

Κλείομεν τὴν ὡραίαν ταύτην παραβολὴν μὲ τὰς λέξεις τοῦ ἱεροῦ Αὐγουστίνου: «Νῦν ἐργαζόμεθα καὶ αἱ λαμπάδες ἡμῶν κυματίζουν ἐν μέσῳ τῶν ἀνέμων καὶ πειρασμῶν τοῦ παρόντος κόσμου· ἂς προσέχωμεν ὅπως ἡ φλὸξ ἡμῶν καίῃ μὲ τόσην ἔντασιν, ὥστε οἱ ἄνεμοι τοῦ πειρασμοῦ νὰ ἀναρριπίζουν αὐτήν, ἀντὶ νὰ τὴν σβύσουν».

Ο ΠΡΟΤΕΣΤΑΝΤΙΣΜΟΣ ΕΝ ΕΥΡΩΠΗ

Γ'.—Ο ΟΥΓΓΡΙΚΟΣ ΠΡΟΤΕΣΤΑΝΤΙΣΜΟΣ

[Συνέχεια]

Κατὰ τὴν ὀργάνωσίν του, διαρκοῦντος τοῦ 16ου αἰῶνος, ὁ Οὐγγρικὸς Προτεσταντισμὸς δὲν ἀπετέλεσεν ἓν ἑνιαῖον σύστημα. Οἱ ἐν Οὐγγαρίᾳ Γερμανοί, ὡς ἐλέχθη, παρέλαβον τὰς Εὐαγγελικὰς ἀρχὰς παρὰ τοῦ Λουθήρου καὶ ὅταν ὠργανώθησαν, ἠκολούθησαν τὸ Λουθηρανὸν σύστημα, ἐνῷ οἱ Οὐγγρικαὶ κοινότητες ὠργανώθησαν κατὰ τὸ Καλβινικὸν σύστημα. Καὶ αἱ μὲν Λουθηρανικαὶ ἐκκλησίαι εὑρέθησαν συγκεντρωμέναι εἰς τὴν βορειοδυτικὴν Οὐγγαρίαν, καθὼς καὶ εἰς τινα

διαμερίσματα τῆς Τρανσυλβανίας, αἱ δὲ Καλβινικαὶ εἰς τὴν βόρειον, βορειοανατολικήν, κεντρικὴν καὶ νοτιοδυτικὴν Οὐγγαρίαν καὶ τὴν Τρανσυλβανίαν γενικῶς. Ἀμφότεραι ὅμως αἱ ὁμάδες—Λουθηρανὴ καὶ Καλβινικὴ—διετέλεσαν ἀπ' ἀρχῆς εἰς στενὰς καὶ ἀδελφικὰς μετ' ἀλλήλων σχέσεις καὶ καθ' ὅλον τὸν 16ον αἰῶνα εἰς τὰς πέραν τοῦ Δουνάβεως Οὐγγρικὰς ἐπαρχίας ἦσαν ἡνωμέναι ὑπὸ μίαν ἑνιαίαν διοίκησιν πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν ἀγρίων διωγμῶν.

Οἱ διωγμοί, ὡς ἤδη ἐξετέθη, εἶχον ἀρχίσει ἀπὸ τῶν πρώτην δεκαετηρίδων τῆς διαδόσεως τοῦ Ἀναμορφώσεως ἐν Οὐγγαρίᾳ. Ἰδίως ὑπὸ τὸν φανατικὸν καὶ κατόπιν ἀνισόρροπον βασιλέα Ροδόλφον (1576-1608) ἐξέσπασεν ἐν τῇ Δυτικῇ Οὐγγαρίᾳ ἀπηνὴς διωγμὸς κατὰ τῶν Εὐαγγελικῶν. Οἱ ὁμολογοῦντες τὰς Ἀναμεμορφωμένας ἀρχὰς ἐφυλακίζοντο, ἐβασανίζοντο καὶ ἐσφάζοντο ὡς πρόβατα, αἱ ἐκκλησίαι καὶ κατοικίαι των ἐπυρπολοῦντο, τὰ κτήματά των ἐδημεύοντο. Τὰ βασιλικὰ στρατεύματα, συγκείμενα ἐξ ἀλλοδαπῶν μισθοφόρων (ἰδίως Ἰταλῶν καὶ Ἱσπανῶν), ἐδῄουν καὶ ἐλήστευον ἀνὰ τὴν ὕπαιθρον χώραν πᾶν χωρίον ἢ περιφέρειαν, ὅπου ἐπεκράτει ὁ Προτεσταντισμός. Ἐν Τρανσυλβανίᾳ οἱ ὀπαδοὶ τῆς Ἀναμορφώσεως ἀπήλαυσαν κατὰ τὸν 16ον αἰῶνα ἐλευθερίας συνειδήσεως καὶ λατρείας. Ἀλλ' οἱ ἐμφύλιοι πόλεμοι μεταξὺ τῶν ἡγεμόνων τῆς Τρανσυλβανίας καὶ τῆς Δυτ. Οὐγγαρίας καὶ αἱ συνεχεῖς ἐπιδρομαὶ τῶν Τουρκικῶν στρατευμάτων τῆς Κεντρ. Οὐγγαρίας εἰς τὰ δύο τμήματα συνεπλήρωσαν τὴν ἐρήμωσιν τῆς χώρας καὶ τὴν καταστροφὴν τῆς Προτεσταντικῆς ἀριστοκρατίας, ἕως οὗ τῷ 1606 ἡ Συνθήκη τῆς Βιέννης ἔθηκε τέρμα ἐπὶ 20-ετίαν εἰς τὸν ἐμφύλιον σπαραγμὸν καὶ ἀνέστειλε τὸν διωγμὸν τοῦ Προτεσταντισμοῦ. Κατὰ δὲ τὸ ἔτος 1617 ἑωρτάσθη καθ' ὅλην τὴν Οὐγγαρίαν ἐλευθέρως καὶ ἐνθουσιωδῶς ὑπὸ Λουθηρανῶν καὶ Καλβινιστῶν ἡ ἑκατονταετηρὶς τῆς Ἀναμορφώσεως.

Μετ' ὀλίγα ὅμως ἔτη ἤρχισεν ἐκ νέου ἡ ἀντίδρασις τῶν Ἰησουϊτῶν—ἡ κληθεῖσα ***Ἀντιαναμόρφωσις***—νὰ ἐκτρέπηται εἰς βιαιότητας. Ὑπὸ τὸν μισαλλόδοξον βασιλέα Φερδινάνδον Β'. ὁ μέγας Ἰησουΐτης ἱεραπόστολος ***Παζμάνυ*** ἀπὸ τοῦ ἔτους 1620 ὠργάνωσεν ὁλόκληρον συστηματικὴν καταδίωξιν τῶν «αἱρετικῶν» καὶ πολλοὶ Οὗγγροι μεγιστᾶνες ὑπέκυψαν εἰς τὰς προτροπὰς καὶ ἀπειλὰς τοῦ βασιλέως καὶ ἐπανῆλθον εἰς τὸν Παπισμόν, οἱ δὲ χωρικοί, ἐπειδὴ εἰς τὴν ἐποχὴν ἐκείνην τοῦ τιμαριωτισμοῦ ἦσαν εἵλωτες τῶν μεγιστάνων γαιοκτημόνων, ἠναγκάζοντο νὰ ἀκολουθοῦν τὸ θρήσκευμα τοῦ κυρίου των, ὥστε εἶναι εὐνόητον ὅτι ταχέως ἐξηφανίσθη ἡ Ἀναμόρφωσις ἐκ τῆς δυτικῆς Οὐγγαρίας. Εἰς τὴν Τρανσυλβανίαν καθ' ὅλον τὸν 17ον αἰῶνα οἱ Προτεστάνται ἀπήλαυσαν πλήρους θρησκευτικῆς ἐλευθερίας ὑπὸ τοὺς ἡγεμόνας ***Γαβριὴλ Μπέτλεν*** (πρόγονον τοῦ σημερινοῦ πρωθυπουργοῦ τῆς Οὐγγαρίας) καὶ ***Γεώργιον Ρακότζυ***. Ἡ Τρανσυλβανία κατὰ τὸν 17ον αἰῶνα ὑπῆρξεν ἡ ἀκρόπολις τοῦ Οὐγγρικοῦ Προτεσταντισμοῦ, καθὼς καὶ τοῦ Οὐγγρικοῦ ἐθνισμοῦ· ἡ δὲ δύναμις, ἠθική τε καὶ στρατιωτική, τῶν ἡγεμόνων της ὑπῆρξε τοιαύτη, ὥστε οὐ μόνον νὰ παρέχῃ ἀσφαλὲς ἄσυλον εἰς τοὺς ἐκ τῆς λοιπῆς Οὐγγαρίας καταφεύγοντας ὀπαδοὺς τῆς Ἀναμορφώσεως, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐπέμβῃ διὰ τῶν ὅπλων ὑπὲρ τῶν καταδυναστευομένων Προτεσταντῶν τῆς Δ Οὐγγαρίας τόσον ἐπιτυχῶς, ὥστε τῷ 1645 νὰ συνομολογηθῇ ἡ ***Συνθήκη τῆς***

Λίντζ, διὰ τῆς ὁποίας ὁ Αὐτοκράτωρ ἠναγκάσθη νὰ ἀνανεώσῃ τὴν Συνθήκην τῆς Βιέννης, νὰ ἀναγνωρίσῃ τὰς θρησκευτικὰς ἐλευθερίας τῶν Προτεσταντῶν ὑπηκόων του, νὰ ἀποδώσῃ εἰς αὐτοὺς ἄνω τῶν 100 ναῶν, καὶ νὰ παραχωρήσῃ εἰς τὸν Ρακότζυ τὴν βόρειον Οὐγγαρίαν. Τρία δὲ ἔτη βραδύτερον διὰ τῆς ἱστορικῆς **Εἰρήνης τῆς Βεστφαλίας**, διὰ τῆς ὁποίας ἐτερματίσθη ὁ Τριακονταετὴς Πόλεμος, ἐπεκυρώθησαν αἱ εἰρημέναι Συνθῆκαι τῆς Βιέννης καὶ τῆς Λίντζ, ὁ δὲ Οὐγγρικὸς Προτεσταντισμὸς ἀνεγνωρίσθη ἐπισήμως καὶ πανευρωπαϊκῶς.

Δυστυχῶς ἡ εὐήμερος καὶ περίοπτος αὕτη θέσις του δὲν διήρκεσεν ἐπὶ πολύ. Ὁ υἱὸς τοῦ Ρακότζυ, **Γεώργιος Ρακότζυ ὁ Β΄**, ἐφιλοδόξησε νὰ γίνῃ βασιλεὺς τῆς Πολωνίας καὶ πρὸς τοῦτο περιεπλάκη εἰς ἀτυχῆ ἐκστρατείαν, κατὰ τὴν ὁποίαν καὶ ἐφονεύθη (1660), ὁ δὲ νέος αὐτοκράτωρ τῆς Αὐστρίας καὶ βασιλεὺς τῆς Οὐγγαρίας Λεοπόλδος ὁ Α΄. ἐπωφελήθη τῆς περιστάσεως. ὅπως ἐπιτρέψῃ εἰς τοὺς Ἰησουΐτας νὰ ἐγκαινιάσουν νέους διωγμοὺς τῶν Προτεσταντῶν εἰς τὴν Δυτικὴν καὶ Βόρειον Οὐγγαρίαν, ὅπου χάρις εἰς τὴν προστασίαν τῶν προειρημένων συνθηκῶν ἡ Ἀναμόρφωσις εἶχεν ἀνακτήσει τὴν προτέραν της ἐπικρατοῦσαν θέσιν. Ὁ ἐπακολουθήσας διωγμὸς (1671-1681) ὑπῆρξε φοβερώτερος ὅλων τῶν προηγουμένων. Οἱ Προτεσταντικοὶ ναοὶ ἐδημεύθησαν, οἱ ὀπαδοὶ τῆς Ἀναμορφώσεως ἐφυλακίζοντο καὶ ἐσφάζοντο ἀνηλεῶς, οἱ δὲ κληρικοί των ἢ ἐκαίοντο ἐπὶ τῆς πυρᾶς ἢ ἐστέλλοντο εἰς τὰς Ἱσπανικὰς γαλέρας (κάτεργα) ὡς ἀνδράποδα. Τριάκοντα τοιοῦτοι κληρικοί, εὑρισκόμενοι εἰς τὰ Ἱσπανικὰ κάτεργα ἐν Νεαπόλει τῆς Ἰταλίας, ἀπηλευθερώθησαν τῷ 1676 ὑπὸ τοῦ περιφήμου Ὁλλανδοῦ **ναυάρχου Δὲ Ρώϋτερ**, ὅστις ἠπείλησεν ὅτι θὰ καύσῃ τὴν Νεάπολιν, ἐὰν δὲν τῷ παραδοθοῦν οἱ μάρτυρες οὗτοι τῆς Ἀναμορφώσεως [1]. Πάμπολλοι δὲ ἦσαν οἱ εἰς τὰ κάτεργα ἀποθανόντες ἐκ τῶν κακουχιῶν κληρικοὶ καὶ προὔχοντες τοῦ Οὐγγρικοῦ Προτεσταντισμοῦ.

Εἰς τὴν ὑπὸ Τουρκικὴν κατοχὴν κεντρικὴν Οὐγγαρίαν οἱ ὀπαδοὶ τῆς Ἀναμορφώσεως, ὡς ἐλέχθη, ἀπήλαυον, καθ' ὅλον τοῦτο διάστημα, ἂν ὄχι πολιτικῆς εὐνομίας, τοὐλάχιστον ὅμως θρησκευτικῆς ἐλευθερίας. Ἀλλὰ περὶ τὸ ἔτος 1685, ἡ Τουρκικὴ κυριαρχία ἐν Οὐγγαρίᾳ ἤρχισε νὰ κάμπτηται, τὰ Τουρκικὰ στρατεύματα ἡττήθησαν πανταχοῦ καὶ ἐξεδιώχθησαν πέραν τοῦ Δουνάβεως καὶ ὁλόκληρος ἡ Οὐγγαρία, συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς Τρανσυλβανίας, περιῆλθεν ὑπὸ τὸ σκῆπτρον τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Αὐστρίας (1690). Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ὁ Οὐγγρικὸς Προτεσταντισμὸς ἦτο ἐκτεθειμένος ἄοπλος καὶ ἀνυπεράσπιστος εἰς τὸν φανατισμὸν καὶ τὴν μανίαν τῶν Ἰησουϊτῶν. Ὁ πληθυσμὸς τῆς χώρας (ἐκτὸς τῆς Τρανσυλβανίας) εἶχεν ἐλαττωθῆ εἰς 2 μόνον ἑκατομμύρια, ἡ πεῖνα καὶ ἡ δυστυχία ἐβασίλευον. Καὶ ὁ αὐτοκράτωρ, ἀποβλέπων μόνον εἰς τὴν κατάπνιξιν τῆς «αἱρέσεως» καὶ τοῦ ἐθνικοῦ φρονήματος τῶν Οὔγγρων, ἔκαμε τὴν φοβερὰν

[1] Εἰς αἴδιον εὐγνωμοσύνην διὰ τὴν πρᾶξιν ταύτην, ὁ Οὐγγρικὸς Προτεσταντισμὸς ἀνήγειρεν ἀνδριάντα τοῦ γενναίου Ναυάρχου εἰς τὴν κεντρικωτέραν πλατεῖαν τῆς πόλεως Δεβρέτζεν. Καὶ εἰς τὸν ἀνδριάντα τοῦτον τὸ κατὰ τὸν παρελθόντα Σεπτέμβριον συνελθὸν ἐν Βουδαπέστῃ Συνέδριον τῶν Ἀναμεμορφωμένων Ἐκκλησιῶν κατέθεσεν ὡραῖον στέφανον, ἐνώπιον ὁμηγύρεως χιλιάδων λαοῦ.

ἐκείνην δήλωσιν: «Θὰ κάμω τὴν Οὑγγαρίαν ἐπαίτιδα, ἔπειτα Καθολικὴν, καὶ τέλος δούλην» (faciam Hungariam mendicam, deinde catholicam, denique servam). Οἱ Τρανσυλβανοὶ ἀληθῆ ἐπανεστάτησαν κατὰ τοῦ αὐτοκράτορος, καὶ μετὰ 8-ετῆ ἀγῶνα ἔκλεισαν μετ᾽ αὐτοῦ τὴν Συνθήκην τῆς Σάτμαρ (1717), ἥτις ἠγγυᾶτο εἰς τοὺς Οὔγγρους τοῦ Ἀναμεμορφωμένου δόγματος θρησκευτικὴν ἐλευθερίαν. Ἀλλ᾽ ἡ ἐγγύησις αὕτη ἔμεινεν ἁπλῆ θεωρία, οὐδέποτε ἐφαρμοσθεῖσα, καὶ μετ᾽ ὀλίγον ἤρχισεν ὑπὸ τὸν αὐτοκράτορα Κάρολον τὸν Γ΄. καὶ τὴν Οὑγγαρίδα βασίλισσαν Μαρίαν Θηρεσίαν 70-ετὴς περίοδος ἀπηνῶν διωγμῶν, ἥτις ὀρθῶς ἐχαρακτηρίσθη ὡς ἡ «ἐν Βαβυλῶνι αἰχμαλωσία» τοῦ Οὑγγρικοῦ Προτεσταντισμοῦ.

(ἀκολουθεῖ)

ΤΟ ΘΕΙΟΝ ΒΡΕΦΟΣ

Ἦτο Παραμονὴ τῶν Χριστουγέννων. Εἰς τὴν πλουσίαν βιβλιοθήκην ἑνὸς ἱστορικοῦ πύργου τῆς Ἀγγλίας ἐκάθητο ἡ πυργοδέσποινα, πρὸ ἑστίας, ὅπου χονδρὰ ξύλα ἀνέδιδον γενναίαν λάμψιν καὶ θερμότητα εὐχάριστον. Ἡ κυρία ἐκάθητο μόνη, βυθισμένη εἰς σκέψεις πικρὰς καὶ λυπηρὰς ἀναμνήσεις. Εἶχε μείνει χήρα ἀπὸ ἐτῶν ἤδη μὲ τρεῖς υἱούς, ἐπὶ τῶν ὁποίων εἶχε συγκεντρώσει ὅλην της τὴν ἀγάπην καὶ τὰς ἐλπίδας. Τοὺς εἶχεν ἀφαρπάσει, τὸν ἕνα κατόπιν τοῦ ἄλλου, ὁ πόλεμος· σήμερον τὰ λείψανα τῶν δύο ἀνεπαύοντο ἐπὶ Γαλλικοῦ ἐδάφους, τοῦ τρίτου εἰς γῶμα Γερμανικόν. Μὲ αὐτοὺς ἐξέλιπε τὸ οἰκογενειακὸν ὄνομα, ἔκλειε μακρὰ σειρὰ εὐγενῶν οἰκογενειακῶν παραδόσεων καὶ γενναίων πράξεων. Διὰ τὴν μητέρα δὲ ἐσβύνετο ἀπὸ τὴν ζωὴν κάθε ἐνδιαφέρον, κάθε προσδοκία, κάθε ἐλπίς, διότι ἡ λύπη εἶχεν ἀμβλύνει εἰς αὐτὴν καὶ τὸ θρησκευτικὸν αἴσθημα καὶ τὴν πνευματικὴν ἀντίληψιν.

Ἦτο ἀκριβῶς ἡ πρώτη Παραμονὴ τῶν Χριστουγένων, ἀφ᾽ ὅτου ἔμαθε τὸν θάνατον τοῦ τελευταίου της υἱοῦ, τοῦ νεωτέρου, εἴς τι Γερμανικὸν νοσοκομεῖον, ὅπου εἶχε μεταφερθῆ σοβαρῶς τραυματισθείς, αἰχμάλωτος.

Κωδωνοκρουσία χαρμόσυνος τὴν ἐξήγειρεν ἐκ τῆς θλιβερᾶς της νάρκης. Ἀνετινάχθη. «Τί συμβαίνει;....»

«Ἆ, ναί! Παραμονὴ Χριστουγέννων.—«Ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία»,—ἐνῷ πέραν τῆς Μάγχης, εἰς τὸ μέτωπον μαίνεται ὁ πόλεμος! Τὰς μητέρας, τοὐλάχιστον, δὲν τὰς λυπεῖται ὁ Θεός;.... Δὲν κάμνει ἕνα θαῦμα, ὥστε νὰ παύσῃ διὰ μιᾶς τὴν ἀπαισίαν ἀλληλοσφαγήν;»

Αἱ σκέψεις τῆς κυρίας δὲν ὑπεφέροντο πλέον. Ἐσηκώθη νὰ ὑπάγῃ νὰ εὕρῃ τὴν πιστὴν τροφὸν τῶν τέκνων της, τὴν γραῖαν Ἄνναν, ἥτις εἶχεν ἀναθρέψει τοὺς υἱούς της μὲ μητρικὴν στοργὴν καὶ ὑπομονήν, καὶ ἀπὸ τὴν ὁποίαν δὲν θὰ ἐχωρίζετο ποτέ. Τὸ μόνον πρόσωπον, εἰς τὸ ὁποῖον ἠδύνατο νὰ εἴπῃ ὅλον τὸν πόνον της, χωρὶς νὰ παρεξηγηθῇ. Ἡ μόνη ἥτις θὰ ἠδύνατο—ἴσως—νὰ χύσῃ μερικὰς σταλαγματίας παρηγορίας εἰς τὴν αἱματωμένην καρδίαν της!

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἡ θύρα ἐκρούσθη καὶ εἰσῆλθεν ὁ γέρων θαλαμηπόλος, ὅστις εἶχε γηράσει εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς οἰκογενείας.

— «Συγγνώμην, κυρία, ποῦ σᾶς χαλῶ τὴν ἡσυχίαν, ἀλλὰ μᾶς ἦλθε κάτω μία δυστυχὴς μὲ ἕνα μωρό, καὶ ζητεῖ ἄσυλον. Ἐζήτησε νὰ σᾶς ἰδῇ, ἀλλὰ τῆς εἶπα ὅτι απόψε εἶναι ἀδύνατον. Ἔξω ὁ κόσμος χαλάει ἀπὸ τὴν βροχὴν καὶ τὸν ἄνεμον. Αὐτὴ εἶναι μουσκίδι,—ποῦ νὰ ὑπάγῃ τέτοια ὥρα; Τί θέλετε νὰ γίνῃ γι' αὐτήν; Ἂν τὸ ἐπιτρέπετε, θὰ τὴν στείλω κάτω στοὺς σταύλους στὰ δωμάτια τοῦ ἁμαξᾶ· ἡ γυναῖκά του εἶναι καλὴ καὶ ἀξία καὶ θὰ τὴν περιποιηθῇ καλὰ ἀπόψε».

Ἀνέμενε τὴν ἀπάντησιν τῆς κυρίας του. Ἐκείνη ἐσκέπτετο.

— «Στεῖλέ την», εἶπεν ἐπὶ τέλους· «ἡ Ροβέρτου, καθὼς εἶπες, εἶναι καλή, θὰ τὴν περιποιηθῇ. Αὔριον βλέπομεν. Ἀπόψε δὲν θέλω κανένα ξένον ἐδῶ».

Ὁ θαλαμηπόλος ἐξῆλθε καὶ ἡ κυρία ἐκάθησε πάλιν πρὸ τῆς ἑστίας, μὲ τὴν νέαν σκέψιν περὶ τῆς γυναικός.

— «Διατί δὲν ἔμενεν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον, κάτω εἰς τὸ χωριό, ἀλλ' ἦλθε τόσον δρόμον μὲ τὴν βροχήν; Ὤ; φαίνεται, δὲν θὰ ηὗρε θέσιν διὰ νὰ μείνῃ ἐκεῖ,—ναί, ἤκουσα ὅτι τὸ ξενοδοχεῖον ἔχει ἐπιταχθῇ διὰ τοὺς στρατιώτας». Καὶ ταῦτα διαλογιζομένη, ἐξηντλημένη δὲ ἀπὸ τὴν ψυχικὴν ὀδύνην, ἀπεκοιμήθη καὶ ὠνειρεύθη ὅτι ἡ ξένη ἦτο ἐνώπιόν της καὶ ὅτι ἐσκέπαζε τὸ βρέφος της μὲ τὸ σάλι της.

— «Ἄφησέ με νὰ τὸ ἰδῶ!» τῆς ἔλεγεν ἡ κυρία εἰς τὸ ὄνειρόν της. Ἀλλ' ἡ ξένη ἐπιμόνως ἐκράτει τὸ πρόσωπον τοῦ βρέφους σκεπασμένον.

Ἔτεινε τότε τὰς χεῖρας ἱκετευτικῶς ἡ κυρία πρὸς αὐτήν, τρέμουσα ὅλη.

— «Ὤ! ἄφησέ με νὰ τὸ ἰδῶ!» ἐτραύλισεν ἐκ νέου. Ἀλλ' ἡ μήτηρ ἐπέμενεν ἀρνουμένη.

Τότε ἠκούσθη μιὰ φωνὴ γλυκεῖα, ἥτις ἔλεγε· ***«Καθόσον δὲν ἐποιήσατε εἰς ἕνα τῶν ἐλαχίστων τούτων, δὲν ἐποιήσατε εἰς Ἐμέ»***.

— «Τὸ θεῖον Βρέφος!» ἀνέκραξεν ἡ κυρία· «Ὤ! τί ἔκαμα καὶ τὸ ἔστειλα νὰ εὕρῃ κατάλυμα εἰς τὸν σταῦλον, ἐνῷ ἐδῶ εἶναι τόσα δωμάτια.... ἀδειανά! διότι εἰς αὐτὰ πλέον δὲν θὰ ἔμβουν τὰ παιδιά μου!»

— «Κύτταξε!» εἶπε, «Ἡ ἀγκάλη μου εἶναι κενή. Γέμισέ μου την! Δός μου τὸ παιδί σου νὰ αἰσθανθῶ πάλιν ἕνα χεράκι ἐπάνω εἰς τὸ στῆθός μου. Δὲν εἶμαι ἀξία, ἀλλὰ σὲ ἱκετεύω, δός μου το!»

Ἡ ξένη τότε ἐξεσκέπασε τὸ πρόσωπον τοῦ βρέφους καὶ στραφεῖσα τὸ ἔθεσεν εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς κυρίας.

Αὐτὴ τὸ ἐκύτταξε..... Ἦτο πράγματι τὸ θεῖον Βρέφος, ἀλλὰ πόσον ὡμοίαζε μὲ τὸν νεώτερόν της υἱόν, τὸν Ρυβέρτον, ὅταν ἦτο μικρός!

Μὲ αἰφνίδιον ῥῖγος χαρᾶς τὸ ἐφίλησε καὶ ἀμέσως ἐξύπνησεν. Ἦτο ὄνειρον! ἀλλὰ τὰ δάκρυα ἐκύλιον ἀκόμη ἐπὶ τοῦ προσώπου της, καὶ μειδίαμα διεγράφετο εἰς τὰ χείλη της.

Μὲ βῆμα ἀποφασιστικὸν ἐξῆλθε τῆς βιβλιοθήκης καὶ ἔσπευσε πρὸς τὸ ἄνω πάτωμα, πρὸς τὰ διαμερίσματα τῶν νεκρῶν παιδιῶν της, ὅπου ἦτο μονίμως ἐγκατεστημένη ἡ γραία Ἄννα, ὄχι πλέον ὡς παιδοτρόφος, ἀλλ' ὡς ἐπιστάτρια τῆς ἱματιοθήκης, διότι ἦτο τεχνίτρια τῆς βελόνης ἐξακουστή. Ἐκάθητο ἐκείνην τὴν

στιγμὴν κοντὰ εἰς μίαν καλὴν φωτιὰν μὲ τὴν Ἁγίαν Γραφὴν καὶ τὰ γυαλιά της, καὶ ἀνεγίνωσκε τὴν περικοπὴν τοῦ κατὰ Λουκᾶν Εὐαγγελίου περὶ τῆς Γεννήσεως τοῦ Σωτῆρος.

—«Ξεύρεις, Ἄννα, ὅτι ἂν ἐκατοικούσαμεν εἰς μίαν μεγάλην οἰκίαν ἀπ' ἔξω ἀπὸ τὴν Βηθλεέμ, καὶ ἤρχετο μὲ τὴν Μητέρα Τοὺ ὁ Χριστὸς νὰ μᾶς ζητήσῃ ἄσυλον, ὅτι θὰ τοὺς ἔστελνα κάτω εἰς τὸν σταῦλον νὰ καταλύσουν;»

Ἡ γραία ἐτινάχθη ὅλη: «Τί λέτε, κυρία;»

—«Δυστυχῶς, ναί! Διότι αὐτὸ ἀκριβῶς ἔκαμα ἀπόψε. Ἔστειλα μίαν πτωχὴν μητέρα μὲ τὸ βρέφος της νὰ εὕρουν ἄσυλον εἰς τοὺς σταύλους μου, ἀντὶ νὰ τοὺς δεχθῶ ἐδῶ. Καὶ ἤκουσα τὸν ἴδιον τὸν Χριστὸν νὰ μοῦ λέγῃ:

—«Καθ' ὅσον δὲν ἔδειξες φιλοξενίαν εἰς αὐτοὺς τοὺς ἐλαχίστους, δὲν ἔδειξες εἰς Ἐμέ!... Τώρα, θέλω νὰ ἐπανορθώσω τὸ κακόν. Θὰ μὲ βοηθήσῃς, Ἄννα;»

—«Βεβαίως, κυρία μου».

—«Ἑτοίμασε λοιπὸν εἰς τὸ πλαγινὸν δωμάτιον ἕνα κρεββάτι—νὰ ἦναι ὅλα ζεστὰ καὶ ἀναπαυτικά. Ἐγὼ θὰ τρέξω νὰ τοὺς φέρω».

—«Μά, κυρία, ἡ γυναῖκα τοῦ ἁμαξᾶ εἶναι πολὺ καλή. Θὰ τοὺς περιποιηθῇ καλά. Ἢ ἐπὶ τέλους νὰ τρέξω ἐγώ».

—«Ὄχι. Ἔλαβα ἐντολὴν—θὰ τὴν ἐκτελέσω. Τὸ ὄνειρον ποῦ εἶδα μὲ ἀναγκάζει νὰ τὸ κάμω. Σὺ ἑτοίμασε ὅλα ἐδῶ—μή μου ἀρνηθῇς τώρα τὴν βοήθειά σου!»

Μὲ πολλὰς προφυλάξεις μήπως τὴν ἀντιληφθῇ ἡ ὑπηρεσία καὶ ἀπαντήσῃ νέας διαμαρτυρίας ἐκ μέρους των, ἡ κυρία ἡτοιμάσθη νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὴν θύελλαν καὶ ἀπαρατήρητος ἐξῆλθε τῆς οἰκίας κατευθυνομένη πρὸς τοὺς σταύλους, ὅπου διετηροῦντο ἀκόμη οἱ πολύτιμοι ἵπποι τοῦ κυνηγίου, οἱ ὁποῖοι ἦσαν τοῦ λοιποῦ ἄχρηστοι. Ἄνωθεν τῶν σταύλων ἦτο μία κατοικία μὲ καλὰ δωμάτια, εἰς τὰ ὁποῖα διέμενεν ὁ ἁμαξηλάτης μὲ τὴν σύζυγόν του. Ἔμεινεν ἄναυδος ὁ πιστὸς αὐτὸς ἄνθρωπος, ὅταν ἤνοιξε τὴν θύραν καὶ εἶδε τὴν κυρίαν του.

—«Φιλοξενεῖτε κάποιαν ξένην μὲ τὸ παιδάκι της ἀπόψε;»

—«Μάλιστα, κυρία μου· ἐλάβομεν τὴν ἐντολήν σας καὶ τώρα ἡ γυναῖκά μου τὴν περιποιεῖται ἐπάνω. Θέλετε νἀνεβῆτε;»

Ἡ κυρία ἀνέβη, ἔκρουσε τὴν θύραν καὶ εἶδε πρὸ τοῦ πυρὸς καθημένην εἰς μίαν πολυθρόναν τὴν ξένην μὲ τὸ βρέφος της, τοῦ ὁποίου τὸ πρόσωπον εἶχε σκεπασμένον, ἐνῷ ἡ οἰκοδέσποινα κατεγίνετο νὰ στεγνώσῃ τὰ βρεγμένα ἐνδύματα.

—«Μεγάλη καλωσύνη σου, Σάρα», εἶπεν ἡ κυρία, «νὰ δεχθῇς τοὺς ξένους μου. Ἀλλ' ἐπειδὴ εἶναι Παραμονὴ ἀπόψε, ἐπιθυμῶ νὰ τοὺς πάρω ἐγὼ εἰς τὸ σπίτι νὰ τοὺς φιλοξενήσω. Ἔχομεν περισσότερον τόπον παρ' ὅ,τι ἔχεις ἐσύ. Ἡ κυρὰ Ἄννα ἑτοιμάζεται νὰ τοὺς ὑποδεχθῇ».

Ἡ ξένη ἀκούσασα τοὺς λόγους τούτους ἔστρεψε τὸ πρόσωπόν της πρὸς τὴν κυρίαν. Πρόσωπον ἰσχνὸν καὶ ὠχρὸν ἀλλ' εὐγενὲς καὶ συμπαθητικόν.

—«Σᾶς εὐχαριστῶ! Ἔρχομαι. Εἶμαι ἑτοίμη τώρα.»

—«Μ' ἀφίνεις νὰ ἰδῶ τὸ παιδάκι σου;»

—«Κοιμᾶται,» ἀπήντησεν ἡ νέα, μὲ κάποιον ἐνδοιασμόν, καὶ δὲν τὸ ἐξεσκέπασε.

Ἡ κυρία ἐνεθυμήθη τὸ ὄνειρόν της. Ἐγονάτισε πλησίον τῆς ξένης καὶ ἔθεσε τὴν χεῖρα της ἐπὶ τοῦ βραχίονός της.

—«Μή μου τὸ ἀρνηθῇς,» εἶπε· «καὶ ἐγὼ ὑπῆρξα μητέρα, ἀλλὰ τώρα εἶμαι ἄτεκνος».

—«Μὴ μοῦ τὸ πάρετε!» εἶπε μὲ ταραχὴν ἡ νέα, καὶ ἔσφιγγε περισσότερον τὸ βρέφος εἰς τὴν ἀγκάλην της.

—«Ὄχι, βεβαίως. Πῶς θὰ σοῦ τὸ πάρω; Ἀνήκει εἰς σέ, ὄχι εἰς ἐμέ.»

Ἡ νέα τότε ἐξεσκέπασε τὸ παιδίον.

—«Πόσων μηνῶν εἶναι;»

—«Εἶναι μόλις ἑπτὰ ἑβδομάδων».

—«Καὶ σύ, κόρη δυστυχισμένη, ταξειδεύεις μὲ αὐτὸν τὸν καιρόν; Ἀπὸ ποῦ εἶσαι;»

—«Δὲν ἔχω πλέον κατοικίαν. Ἔμενα μὲ τὴν θείαν μου εἰς τὸ Λονδῖνον. Αὐτὴ ἀπέθανε καὶ ἐγὼ ἦλθα ἐδῶ. Εἶναι μακρὰ ἱστορία. Αὔριον, ἂν θέλετε, θὰ σᾶς τὴν εἴπω—αὔριον».

Ἡ κυρία δὲν ἐπέμεινεν, εἶδεν ὅτι ἡ νέα δὲν ἦτο κοινὴ ἀλῆτις· ἡ ὁμιλία της, ἡ ὄψις της τὴν ἀπεδείκνυον ὅτι ἦτο ἀνωτέρας μορφώσεως. Ὑποβαστάζουσα λοιπὸν αὐτήν, τὴν ὡδήγησε διὰ τοῦ κήπου μέχρι τῆς οἰκίας καὶ εἰσῆλθε χωρὶς νὰ τὴν ἀντιληφθῇ κανείς, διότι ἦτο ἡ ὥρα τοῦ δείπνου τῆς ὑπηρεσίας. Ἡ ξένη μετὰ δυσκολίας ἀνέβη τὴν κλίμακα καὶ ἔφθασε σχεδὸν λιπόθυμος εἰς τὸ διαμέρισμα τῶν παιδιῶν, ὅπου τὴν παρέλαβεν εὐθὺς ἡ καλὴ κυρὰ Ἄννα.

—«Πῶς ἐξηντλήθης ἔτσι, παιδί μου;»

— «Δὲν συνῆλθα ἀφ᾽ ὅτου ἐγέννησα. Ἔπειτα ἠσθένησεν ἡ θεία μου καὶ τὴν ἐνοσήλευσα ἐγώ. Ἀπέθανε καὶ τότε ἦλθα ἐδῶ. Εἰς τὸν σταθμὸν δὲν ηὗρα ἁμάξι καὶ ἦλθα πεζῇ».

— «Μιᾶς ὥρας δρόμος μὲ καλὸν καιρόν! ἐσὺ βέβαια θὰ ἔκαμες δύο, μὲ τὸν καιρὸν αὐτόν».

— «Κυρία, ἀφήσατέ με νὰ τὴν φροντίσω ἐγώ. Εἶναι καὶ δυνατὰ κρυολογημένη. Ἀκούσατε πῶς βήχει», εἶπεν ἡ Ἄννα.

Ἡ κυρία τότε ἀπεσύρθη εἰς τὰ ἴδια. Ἐκάθησαν ἐκ νέου κοντὰ εἰς τὴν ἑστίαν, ἀλλὰ μὲ νέας σκέψεις, ὀλιγώτερον θλιβεράς.

Μετὰ ἀρκετὴν ὥραν ἐνεφανίσθη ἡ γραία Ἄννα.

«Ἦλθα νὰ σᾶς εἴπω ὅτι κοιμᾶται τώρα ἥσυχα.

— «Καὶ τὸ παιδάκι;»

— «Ἂν θέλετε, ἐλᾶτε ἐπάνω καὶ τὸ βλέπετε», ἀπήντησεν ἡ γραία μὲ φωνὴν ὑποτρέμουσαν. Καὶ ἀνέβησαν μαζὺ ἐπάνω.

Εἰς τὸ μέσον τοῦ δωματίου ἦτο ἡ κούνια, ἡ ὁποία εἶχε χρησιμεύσει ὡς κλίνη διὰ τὰ τρία παιδία τῆς οἰκογενείας. Μέσα εἰς αὐτὴν τώρα ἀνεπαύετο ὁ μικρὸς ξένος.

Ἡ κυρία ἔσκυψε καὶ τὸν ἐκύτταξεν, ἔπειτα ἐγονάτισε καὶ προσήλωσε τὸ βλέμμα της ἐπάνω του ἐν συγκινήσει μὲ τὴν ἀνάμνησιν τοῦ ὀνείρου της.

— «Κυττάξατέ το καλά, κυρία μου», εἶπε μὲ λυγμὸν ἡ Ἄννα· «δὲν σᾶς

φαίνεται πῶς ’μοιάζει τῶν παιδιῶν μας;—τοῦ κυρίου Ροβέρτου ἰδίως; Αὐτὸς ἔτσι ἐκοιμᾶτο πάντοτε, ἕνα δάκτυλο στὸ στόμα καὶ τὸ ἄλλο χέρι ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὸ μάγουλό του. Δὲν ἠμπόρεσα ποτὲ νὰ τοῦ τὸ κόψω αὐτὸ τὸ βύζαγμα τοῦ δακτύλου. Δὲν εἶναι ὅμοιος καὶ ἀπαράλλακτος;»

— «Ποία εἶν’ ἡ μητέρα του; Τί σημαίνει αὐτό;» εἶπε μὲ ταραχὴν ἡ κυρία.

— «Αὔριον θὰ μᾶς τὰ εἴπῃ ἡ ἰδία».

— «Ἔστω. ’Αλλὰ πῶς γίνεται νὰ ὑπάρχῃ αὐτὴ ἡ ὁμοιότης; Κανὲν ἀπὸ τὰ παιδιά μου δὲν εἶχε πανδρευθῆ. Ἄχ! διατὶ νὰ μὴ τοὺς ἐβίαζα νὰ πάρουν γυναῖκα πρὶν φύγουν διὰ παντὸς καὶ μοῦ ἀφήσουν τὸ σπίτι ἔρημον! Ὤ! ἂν ἦτο πράγματι κανενὸς αὐτῶν τὸ παιδάκι αὐτό, πῶς θὰ ἄλλαζεν ἡ ζωή, ὁ κόσμος ὅλος, διὰ ἐμὲ καὶ διὰ σέ, καλή μου Ἄννα! ’Αλλ’ ἄς μὴ γελοιώμεθα μὲ τέτοιες ἐλπίδες.»

— «Ἔχετε δίκαιον, κυρία—ναί, βέβαια. Ὅλα τὰ μωρὰ ἔχουν ὁμοιότητα,» εἶπεν ἡ πιστὴ γραία, θέλουσα νὰ κατευνάσῃ τὴν ταραχὴν τῆς κυρίας της.

Ἡ κυρία ἐσιώπησεν, ἀλλ’ ἐφίλησε τὸ κοιμώμενον βρέφος καὶ αὐτὸ ἤνοιξε τοὺς γαλανοὺς ὀφθαλμούς του καὶ ἐχαμογέλασεν ὡς νὰ ἔλεγε: «Σὺ δὲν μὲ γνωρίζεις, ἀλλὰ ἐγὼ σὲ γνωρίζω», καὶ εὐθὺς πάλιν ἀπεκοιμήθη.

Τὴν ἐπαύριον ἡ ξένη ἦτο ἀναπαυμένη καὶ πολὺ καλλίτερα, ἐπειδὴ ὅμως ἦτο πολὺ κρυολογημένη ἔμεινεν εἰς τὴν κλίνην. Ἡ κυρία τὴν ἐπλησίασε καὶ ἐκάθησε πλησίον της.

—« Εἶσαι τώρα μεταξὺ φίλων,» εἶπε. «Δὲν ἔχεις τίποτε νὰ φοβηθῇς, κόρη μου».

Ἡ νέα τῆς ἀπηύθυνε βλέμμα εὐγνωμοσύνης καὶ ἐμπιστοσύνης.

— «Θέλω νὰ σᾶς ὁμιλήσω, νὰ σᾶς εἴπω ὅλα, ἀπὸ τὴν ἀρχήν,» ἤρχισε νὰ λέγῃ καὶ διεκόπη ἡ φωνή της ἐκ συγκινήσεως.

— «Μὴ στενοχωρῆσαι. Ἔχομεν καιρόν. Αὔριον, ὅταν ἦσαι πλέον ἀναπαυμένη......»

— «Ὄχι, πρέπει νὰ σᾶς τὰ ’πῶ τώρα...... Διατὶ μὲ ἐδέχθητε ἐδῶ; Ξεύρετε ποία εἶμαι;

— «Δὲν ἠξεύρω τίποτε, ἀγαπητή μου, εἰμὴ μόνον τοῦτο, ὅτι ἦσουν ξένη καὶ εὑρίσκεσο εἰς ἀνάγκην, ἐπομένως δὲν ἦτο πρέπον νὰ σὲ ἀφήσω νὰ εὕρῃς ἄσυλον εἰς τὸν σταῦλόν μου ἀκριβῶς τὴν νύκτα, κατὰ τὴν ὁποίαν πρό τόσων αἰώνων ἐγεννήθη ὁ Σωτήρ μας, ἐνῷ ἠδυνάμην νὰ σοῦ δώσω τὰς ἀναπαύσεις καὶ τὴν περιποίησιν τῆς οἰκίας, τὰ ὁποῖα ’Εκεῖνος ἐστερήθη!»

Ἡ κόρη ἀνεστέναξε βαθέως· οἱ ὀφθαλμοί της ἐγέμισαν ἀπὸ δάκρυα.

— «Εἶσθε καλὴ καὶ εὐγενής,» ἐτραύλισε, »θέλετε νὰ μὲ ἀκούσητε;»

— «Εὐχαρίστως, ἂν αὐτὸ θὰ σὲ ἀνακουφίσῃ.»

— «Εἶμαι ὀρφανή, οἱ γονεῖς μου ἀπέθανον εἰς τὰς ’Ινδίας, ὅπου ὁ πατήρ μου ἦτο διωρισμένος πολιτικὸς μηχανικὸς τοῦ Δημοσίου. Ἤμην δέκα ἐτῶν, ὅταν ἦλθα εἰς τὴν ’Αγγλίαν καὶ ἔμεινα πλησίον τῆς ἀδελφῆς τῆς μητρός μου εἰς τὸ Λονδῖνον. ’Εκείνη μὲ ἐσπούδασεν, ἀλλ’ εἴμεθα πολὺ πτωχαί. ’Επρόκειτο νὰ λάβω θέσιν οἰκοδιδασκαλίσσης, ὅταν ἐξερράγη ὁ πόλεμος. ’Επειδὴ δὲ εἶχα παρακολουθήσει μαθήματα νοσηλευτικῆς, κατετάχθην εἰς ἓν ἀπὸ τὰ νοσοκομεῖα

πολέμου εἰς τὸ Λονδῖνον. Ἐκεῖ ἐγνώρισα ἕνα νέον ἀξιωματικόν· ἦτο ἕνας ἀπὸ τοὺς ἀσθενεῖς τοῦ τμήματός μου. Ποτὲ δὲν ἐγνώρισα κανένα ἄνθρωπον τόσον ἀγαθῆς ψυχῆς, τόσον γενναῖον, τόσον καλόκαρδον καὶ ἀστεῖον. Ἐσυμπαθήσαμεν ὁ εἷς τὸν ἄλλον καὶ αὐτὸς μοῦ ἐπρότεινε γάμον, ἀλλὰ δὲν ἤθελα νὰ εἰσέλθω εἰς τὴν οἰκογένειάν του χωρὶς τὴν συγκατάθεσιν τῶν γονέων του. Ἐκεῖνος ὅμως μὲ ἐβεβαίωσεν ὅτι ἅπαξ θὰ εὑρίσκοντο ἐνώπιον γεγονότος τετελεσμένου, θὰ μὲ ἠγάπων πολύ. Μοῦ ὑπεσχέθη δὲ ὅτι ὅταν θὰ κατήρχετο εἰς τὴν ἐπαρχίαν του διὰ νὰ μείνῃ πλησίον τῆς οἰκογενείας του, πρὶν λήξῃ ἡ ἄδειά του, θὰ ἔλεγε τὸ πρᾶγμα εἰς τὴν μητέρα του, διότι ἐκ μέρους αὐτῆς ἐφοβεῖτο ἀντίστασιν. Ἐτελέσαμεν λοιπὸν τὸν γάμον μας, ἔμεινε μαζύ μου τρεῖς ἡμέρας καὶ ἔπειτα μετέβη εἰς τὸ σπίτι του. Ὅταν ὅμως ἐπέστρεψε καὶ ἐμείναμεν πάλιν μαζὺ ὀλίγας ἡμέρας πρὶν ἀναχωρήσῃ διὰ τὸ μέτωπον, μοῦ ὡμολόγησεν ὅτι δὲν ἐτόλμησε νὰ εἴπῃ τίποτε εἰς τὴν μητέρα του προφορικῶς περὶ τοῦ γάμου μας, ἀλλὰ μοῦ ἔδωκε τὸν λόγον του νὰ τῆς γράψῃ καὶ νὰ τῆς ἐκθέσῃ ὅλην τὴν ὑπόθεσιν. Μοῦ ἔγραψεν ἀπὸ τὸ μέτωπον καὶ εἰς τὴν τελευταίαν του ἐπιστολὴν μοῦ ἔλεγεν ὅτι ἔγραψεν εἰς τὴν μητέρα του. Πρὶν ἀποθάνῃ τοῦ ἔγραψα καὶ ἐγὼ ὅτι θὰ γίνῃ πατήρ. Ὁ μικρός μου ἐγεννήθη ἑπτὰ μῆνες μετὰ τὸν θάνατόν του, ἀλλ' ἡ μήτηρ του δὲν μοῦ ἔγραψε ποτέ». Καὶ ἀφοῦ εἶπε ταῦτα, ἡ νεαρὰ γυνὴ ἐξήγαγεν ἀπὸ κάτωθεν τοῦ προσκεφαλαίου της μίαν δερματίνην θήκην καὶ τὴν ἔδωκεν εἰς χεῖρας τῆς κυρίας, λέγουσα:

— «Ἀνοίξατε καὶ διαβάσατε».

Παραδόξως συγκεκινημένη ἡ κυρία ἤνοιξε καὶ ἔλαβεν ἐκ τῆς θήκης μίαν φωτογραφίαν τοῦ υἱοῦ της Ροβέρτου, μίαν ἐπιστολὴν τοῦ ἰδίου, τὸ πιστοποιητικὸν τοῦ γάμου μετὰ τῆς νέας, καθὼς καὶ τὴν ἑξῆς ἐπιστολήν, τὴν ὁποίαν ἀνέγνωσε, μόλις πιστεύουσα τὴν μαρτυρίαν τῶν αἰσθήσεών της:

« Ἀγαπητή μου γυναικοῦλα. Ἔγραψα εἰς τὴν μητέρα μου τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα—τῆς τὰ εἶπα ὅλα. Τὴν παρεκάλεσα δὲ νὰ σοῦ γράψῃ καὶ νὰ σὲ πάρῃ ἀπὸ τώρα εἰς τὸ σπίτι μας, διὰ νὰ γεννηθῇ τὸ τέκνον μας ἐκεῖ ὅπου ἐγεννήθην καὶ ἐγὼ καὶ οἱ ἀδελφοί μου. Ὅταν ἤμην κάτω, ἤμην ἀκόμη ἀδύνατος ἀπὸ τὴν ἀνάρρωσίν μου καὶ δὲν ᾐσθανόμην τὴν δύναμιν νὰ ἀντιμετωπίσω ἀντίστασιν καὶ συζητήσεις.

Αὔριον ἀναμένεται ἐδῶ σοβαρὰ πολεμικὴ ἐπιχείρησις—μάλιστα τὴν στιγμὴν αὐτὴν ἔπρεπε νὰ φροντίζω τὰ σχετικά μου καθήκοντα ἀντὶ νὰ σοῦ γράφω.

Χαῖρε, ἀγάπη μου.

Ὁ ἀφωσιωμένος σύζυγός σου
Ροβέρτος».

Ἡ κυρία ἔκρυψε τὸ πρόσωπόν της ἐκ τῆς χαρᾶς της καὶ ἀνελύθη εἰς δάκρυα —δάκρυα ἀναμνήσεων λυπηρῶν, δάκρυα μεταμελείας, δάκρυα εὐγνωμοσύνης διὰ τὴν αἰφνιδίαν καὶ ἀνέλπιστον μεταβολήν, ἥτις ἐπήρχετο τώρα εἰς τὴν ζωήν της, διὰ τὴν ἐλπίδα ἥτις τῇ ἐχαρίζετο, πρὸ παντὸς ὅμως δάκρυα χαρᾶς, διότι τῆς ἀπέμενε κάτι ζωντανὸν ἀπὸ τὸν ἕνα τουλάχιστον τῶν υἱῶν της—διότι ὑπῆρχε τώρα διάδοχος τοῦ ὀνόματός του, διὰ νὰ συνεχίσῃ τὰς ἐντίμους παραδόσεις τῆς οἰκογε-

νείας—διότι εἰς τὰ ἐπὶ τόσον χρόνον κενὰ δωμάτια τοῦ πύργου θὰ ἠκούοντο πάλιν παιδικοὶ γέλωτες καὶ βήματα καὶ θόρυβος. Καὶ ἔμεινεν ἐκστατικὴ καὶ ἄναυδος πρὸ τοῦ μεγέθους τῆς μεταβολῆς ἐκείνης, ἥτις ὠφείλετο εἰς τὸ ἁπλούστατον γεγονὸς τῆς γεννήσεως ἑνὸς μικροῦ βρέφους!

Ἐκ τῆς ἐκστάσεως ταύτης τὴν ἀφύπνισε λυγμός· ἡ ξένη ἔκλαιε σιωπηλῶς.

Σπογγίσασα τὰ δάκρυά της ἡ μήτηρ ἔσκυψε καὶ τὴν ἐφίλησε.

— «Μή με νομίσῃς ἄκαρδον μητέρα! Δὲν ἐγνώριζα τίποτε. Ἡ ἐπιστολὴ τοῦ υἱοῦ μου δὲν ἦλθεν εἰς χεῖράς μου, θὰ παρέπεσεν ὅπως καὶ τόσαι ἄλλαι ἐπιστολαί, τότε,» εἶπε θωπεύουσα τὴν χεῖρα της.

—Ἐὰν εἶσθε ἄκαρδος, θὰ ἔτρεφεν ὁ υἱός σας τόσην λατρείαν πρὸς σᾶς,» εἶπε αὕτη, καὶ στρέφουσα βλέμμα ἱκετευτικὸν προσέθεσε: «Θὰ μὲ συγχωρήσητε; —χάριν τοῦ παιδιοῦ; Μὴ μοῦ τὸ πάρετε!»

— «Ἀγαπητή μου, τὸ σπίτι τοῦτο εἶναι ἰδικόν σου καὶ τοῦ τέκνου σου, ἡ ζωή μας τοῦ λοιποῦ θὰ βαδίσῃ ἀχώριστος. Τί ἔχω νὰ συγχωρήσω ἐγώ; Ὁ Θεὸς μὲ εὐλογεῖ πέραν τῆς ἀξίας μου!»

***

Τὴν αὐτὴν ἑσπέραν καθημένη καὶ πάλιν εἰς τὴν βιβλιοθήκην πρὸ τῆς χαροποιᾶς ἑστίας καὶ ἀναπολοῦσα τὰ συμβάντα τῶν τελευταίων εἴκοσι τεσσάρων ὡρῶν, ᾐσθάνθη τὴν καρδίαν της ὑπερεκχειλίζουσαν εὐγνωμοσύνης εἰς τὸν Θεόν. Ἐν τῇ φαντασίᾳ της εὑρίσκετο γονυπετὴς πρὸ τῆς Φάτνης τῆς Βηθλεέμ. Μία διαφωτιστικὴ δὲ ἀναλαμπὴ τῇ ἐφανέρωσεν ὅτι ἡ πεῖρα αὕτη ἡ ἰδική της, ἡ ἀτομική, δὲν ἦτο παρὰ μία ἀσθενὴς ἀντανάκλασις τοῦ φωτός, τὸ ὁποῖον κατακλύζει τὸν κόσμον εἰς τὴν ἀνάμνησιν τῆς ***Γεννήσεως αὐτῆς, τῆς ἡμέρας τῶν Χριστουγέννων.***

Ὁλόκληρος ὁ κόσμος, μεμολυσμένος ὑπὸ τῆς ἁμαρτίας καὶ βεβαρημένος ὑπὸ τῆς λύπης, ἄνευ ἀκτῖνος φωτὸς ἢ ἐλπίδος, ἀνεθάρρησε καὶ ἀνέζησεν εἰς νέαν ζωήν, ὅταν ἀνέτειλεν ἐπ' αὐτοῦ τὸ φῶς τὸ ἐκπεμπόμενον ἀπὸ τοῦ Θείου Βρέφους, φέρον χαρὰν καὶ εὐλογίαν καὶ εἰρήνην.

Ναὶ μέν ἡ λύπη καὶ ὁ πόνος δὲν ἐξέλιπον ἀπὸ τον κόσμον καὶ ἐξακολουθοῦν νὰ ἦναι ἡ μερὶς πολλῶν. Ἀλλ' ὁ ἀνοίγων τὰς ἀγκάλας του καὶ δεχόμενος ἐν τῇ καρδίᾳ του τὸ Θεῖον Βρέφος, λαμβάνει νέαν ζωὴν καὶ νέαν δύναμιν πρὸς ἀντιμετώπισιν τούτων.

Πόσον θαυμαστὸν διὰ τὸν κόσμον ὑπῆρξε τὸ γεγονὸς τῆς γεννήσεως ἑνὸς μικροῦ παιδίου!

Ὁποία θαυμασία μεταβολὴ ἐπῆλθεν εἰς τὸν κόσμον, ὅταν ἐγεννήθη τὸ Θεῖον Βρέφος!

(Ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ)

ΔΙΕΘΝΗ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

ΔΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1928

ΠΡΩΤΗ ΤΡΙΜΗΝΙΑ

Τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ.

Ἰανουαρίου 1. Ἰωάννης ὁ Βαπτιστὴς καὶ ὁ Ἰησοῦς.
(Μάρκ. α΄. 1—11).
Ἰωάν. γ΄. 30.

Ἰανουαρίου 8. Ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ ἀσθενεῖς.
(Μάρκ. α΄. 21—34).
Μάρκ. ζ΄. 37.

Ἰανουαρίου 15. Ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ ἁμαρτωλοί.
(Μάρκ. β΄ 3—12, 15—17.
Μάρκ. β΄. 17.

Ἰανουαρίου 22. Ὁ Ἰησοῦς καὶ ὁ Νόμος.
(Μάρκ. β΄. 18—22, γ΄. 1—6).
Ματθ. ε΄. 17.

Ἰανουαρίου 29. Ἡ αὔξουσα φήμη τοῦ Ἰησοῦ.
(Μάρκ. γ΄. 7—12, ς΄. 53—56).
Μάρκ. ιβ΄. 37.

Φεβρουαρίου 5. Ὁ Ἰησοῦς παρεξηγούμενος καὶ ἀπορριπτόμενος.
(Μάρκ. γ΄. 19—27, ς΄. 1—6).
Ἰωάν. α΄. 11, 12.

Φεβρουαρίου 12. Ὁ Ἰησοῦς ἀπεικονίζων τὴν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.
(Μάρκ. δ΄. 26—34).
Ματθ. ς΄. 10.

Φεβρουαρίου 19. Δύο θαύματα δυνάμεως.
(Μάρκ. δ΄. 35—41, ε΄. 15—19).
Μάρκ. δ΄. 41.

Φεβρουαρίου 26. Ἄλλα θαυμαστὰ ἔργα τοῦ Ἰησοῦ.
(Μάρκ. ε΄. 22—27, 32—36, 41, 42).
Μάρκ. ε΄. 34.

Μαρτίου 4. Ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ δώδεκα.
(Μάρκ. γ΄. 13—15, ς΄. 7—13).
Μάρκ. ις΄. 15.

Μαρτίου 11. Ὁ Ἰησοῦς διατρέφων τὰ πλήθη.
(Μάρκ. ς΄. 31—44).
Ἰωάν ς΄. 35.

Μαρτίου 18. Ὁ Ἰησοῦς διδάσκων τὴν εἰλικρίνειαν.
(Μάρκ. ζ΄. 1—13).
Παροιμ. δ΄. 23.

Μαρτίου 25. Ἀναθεώρησις: Ὁ Ἰησοῦς ἀναγγέλλει τὴν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.
Ματθ. θ΄. 35.

ΔΕΥΤΕΡΑ ΤΡΙΜΗΝΙΑ

Τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ.

Ἀπριλίου 1. Ὁ Ἰησοῦς ὁ πάσχων Μεσσίας.
(Μάρκ. η′. 27—37).
Μάρκ. η′. 34.

Ἀπριλίου 8. Ἡ Ἀνάστασις.
(Μάρκ. ιϛ′. 1—18, 19, 20).
Ἰωάν. ιδ′. 19.

Ἀπριλίου 15. Ἡ Μεταμόρφωσις καὶ ἡ ὑπηρεσία.
(Μάρκ. θ′. 2—8, 17, 18, 25—29).
Ἰωάν. ιε′. 5

Ἀπριλίου 22. Ὁ Ἰησοῦς καὶ ἡ οἰκογένεια.
(Μάρκ. ι′. 2—9, 13—16).
Ἐφεσ. ϛ′. 2.

Ἀπριλίου 29. Ἡ τιμὴ τῆς μαθητείας.
(Μάρκ. ι′. 17—27, ιβ′. 41—44).
Ματθ. ϛ′. 21.

Μαΐου 6. Τὸ μεγαλεῖον τῆς ὑπηρεσίας.
(Μάρκ. ι′. 35—45).
Μάρκ. ι′. 45.

Μαΐου 13. Ὁ Ἰησοῦς εἰσερχόμενος εἰς Ἱερουσαλήμ.
(Μάρκ. ια′. 1—10, 15—18).
Ζαχ. θ′. 9.

Μαΐου 20. Ὁ Ἰησοῦς διδάσκων ἐν τῷ Ναῷ.
(Μάρκ. ιβ′ 13—17, 28—34).
Ματθ. ζ′. 29.

Μαΐου 27. Ὁ πονηρὸς ἀμπελουργός.
(Μάρκ. ιβ′. 1—12).
Ψαλμ. α′. 6

Ἰουνίου 3. Ὁ Ἰησοῦς ἀντιμετωπίζων τὴν προδοσίαν καὶ τὸν θάνατον.
(Μάρκ. ιδ′. 17—25, 32—36).
Μάρκ. ιδ′ 36.

Ἰουνίου 10. Ἡ σύλληψις καὶ ἡ δίκη τοῦ Ἰησοῦ.
(Μάρκ. ιε′. 1—15).
Ἠσ. νγ′. 3.

Ἰουνίου 17. Ἡ Σταύρωσις.
(Μάρκ. ιε′. 22—26, 33—39.
Ρωμ. ε′. 8.

Ἰουνίου 24. Ἀναθεώρησις: Ἰησοῦς ὁ Σωτήρ.
Ἰησ. Ναυῆ κδ′. 15.

ΤΡΙΤΗ ΤΡΙΜΗΝΙΑ

Ἡ ζωὴ καὶ αἱ ἐπιστολαὶ τοῦ Παύλου.

Ἰουλίου 1. Ἡ πρώτη ζωὴ τοῦ Σαύλου.
(Δευτ. ϛ'. 4—9, Φιλιπ. γ'. 4—6, Πράξ. κβ'. 3, 27, 28).
Ἐκκλ. ιβ'. 1.

Ἰουλίου 8. Ὁ Σαῦλος καὶ ὁ Στέφανος.
(Πράξ. ζ'. 54, η'. 3. κβ'. 19, 20).
Ἀποκ. β'. 10.

Ἰουλίου 15. Ἡ ἐπιστροφὴ τοῦ Σαύλου.
(Πράξ. κβ'. 6—16).
Α'. Τιμ. α'. 15.

Ἰουλίου 22. Ἡ πρώτη διακονία τοῦ Σαύλου.
(Πράξ. θ'. 19—30. ια'. 25, 26).
Πράξ. θ'. 20.

Ἰουλίου 29. Οἱ πρῶτοι Ἱεραπόστολοι εἰς ξένας χώρας.
(Πράξ. ιγ'. 1—5, 13—15, 44—49).
Ματθ. κη', 19, 20.

Αὐγούστου 5. Ὁ Παῦλος εἰς εἰδωλολατρικὴν χώραν.
(Πράξ. ιδ'. 8—20).
Φιλιπ. δ'. 12.

Αὐγούστου 12. Ἡ ἐν Ἱερουσαλὴμ Σύνοδος.
(Πράξ. ιε'. 1—11.
Ἰωάν. η'. 36.

Αὐγούστου 19. Ὁ Παῦλος φέρων τὸ Εὐαγγέλιον εἰς τὴν Εὐρώπην.
(Πράξ. ιϛ'. 9—15).
Πράξ. ιϛ'. 9.

Αὐγούστου 26. Ὁ Παῦλος ἐν Ρωμαϊκῇ φυλακῇ.
(Πράξ. ιϛ'. 19—34).
Φιλιπ. δ'. 4.

Σεπτεμβρίου 2. Ὁ Παῦλος ἐν Θεσσαλονίκῃ.
(Πράξ. ιζ'. 1—12).
Ψαλμ. ριθ'. 130.

Σεπτεμβρίου 9. Ὁ Παῦλος ἐν Ἀθήναις καὶ ἐν Κορίνθῳ.
(Πράξ. ιζ'. 16—34, ιη'. 1—11, Α'. Τιμ. β'. 3—7).
Α'. Κορ. β'. 2.

Σεπτεμβρίου 16. Ὁ Παῦλος γράφων εἰς τοὺς ἐν Κορίνθῳ.
(Α'. Κορ. α'. 10—13, γ'. 5—11, 21—23).
Ψαλμ. ρλγ'. 1.

Σεπτεμβρίου 23. Ἡ Χριστιανικὴ βάσις τῆς ἀπολύτου ἀποχῆς ἀπὸ τῶν οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν.—(Μάθημα ἐγκρατείας).
(Α'. Κορ. η'. 1—13).
Α'. Κορ. ι'. 24.

Σεπτεμβρίου 30. Ἀναθεώρησις: Παῦλος ὁ Ἀπόστολος τῶν ἐθνῶν.
Γαλάτ. β'. 20.

ΤΕΤΑΡΤΗ ΤΡΙΜΗΝΙΑ

Ἡ ζωὴ καὶ αἱ ἐπιστολαὶ τοῦ Παύλου.

Ὀκτωβρίου 7. Ὁ Παῦλος ἐν Ἐφέσῳ.
(Πράξ. ιθ΄. 8—10, 18—20, ἐφεσ. δ΄. 11—16).
Ἐφεσ. β΄. 10.

Ὀκτωβρίου 14. Πνευματικὰ χαρίσματα.
(Α΄ Κορ. ιβ΄. 4—7, 31, ιγ΄. 8,13).
Α΄ Κορ. ιγ΄. 13.

Ὀκτωβρίου 21. Χριστιανικὴ Οἰκονομία.
(Β΄ Κορ. η΄. 1—9, θ΄. 6, 7, 15).
Β΄ Κορ. η΄. 5.

Ὀκτωβρίου 28. Τὸ τελευταῖον ταξείδιον τοῦ Παύλου εἰς Ἱερουσαλήμ.
(Πράξ. η,. 17—21, 28 - 38, Β΄ Κορ· ια΄. 28).
Πράξ. κ΄. 35.

Νοεμβρίου 4. Παγκόσμιος Κυριακὴ ἐγκρατείας.
(Ρωμ. ιγ΄. 1—10, 13, 14).
Ρωμ. ιγ΄. 10.

Νοεμβρίου 11. Εἰρήνη καὶ εὐδοκία τοῖς λαοῖς.
(Ρωμ. ιβ΄. 1, 2, 9 - 21)
Ρωμ. ιβ΄. 21.

Νοεμβρίου 18. Ὁ Παῦλος ἐν Ἱερουσαλήμ.
(Πράξ· κα΄. 27—κβ΄. 1, 22—29).
Ἐφεσ. ϛ΄. 10.

Νοεμβρίου 25. Αἱ προσευχαὶ τοῦ Παύλου.
(Πράξ. κ΄. 36—38, Ἐφεσ. α΄ 15, 16, γ΄. 14—21).
Α΄ Θεσσ. ε΄. 16—18.

Δεκεμβρίου 2. Ὁ Παῦλος πρὸ τῶν δικαστῶν του.
(Πράξ. κδ΄. 24 - 27, κϛ΄. 19—29).
Πράξ. κϛ΄ 19.

Δεκεμβρίου 9. Ὁ Παῦλος μεταβαίνων εἰς Ῥώμην.
(Πράξ. κη΄. 11 - 24, 30, 31).
Ρωμ. α΄. 16.

Δεκεμβρίου 16. Ὁ Παῦλος καὶ οἱ φίλοι του.
(Φιλήμ. 8 - 21).
Παροιμ. ιζ΄. 17.

Δεκεμβρίου 23. Ἡ τελευταία παραγγελία τοῦ Παύλου.
(Β΄. Τιμ. δ΄. 1—8, 16—18).
Β΄ Τιμ. δ΄. 7.

ἤ, Ἡ γέννησις τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.
(Λουκ. β΄. 8—20). Λουκ. β΄. 11.

Δεκεμβρίου 30. Ἀναθεώρησις—Παῦλος ὁ κοσμοπολίτης Χριστιανός.
Φιλιππ. α΄. 21.

ΠΟΙΚΙΛΑ

— **Μία δίκη 1000 ἐτῶν.** Εἰς τὸ Ἐφετεῖον τῆς Νεαπόλεως διεξάγεται μία περίεργος δίκη, ἡ ὁποία εἶνε ἀσφαλῶς ἄνευ προηγουμένου εἰς τὰ δικαστικὰ χρονικά : διαρκεῖ ἀπὸ μιᾶς . . . χιλιετηρίδος καὶ ἔχει ὡς ἀντικείμενον μίαν ὑπόθεσιν, ἡ ὁποία ἐδημιουργήθη ἀπὸ τὸν πανικόν, ποῦ ἐπεκράτησεν, ὅταν ἀνεμένετο κατὰ τὸ 1000 μ. Χ. τὸ τέλος τοῦ κόσμου ! Ἡ ἀμάθεια, ἡ θρησκοληψία, ἡ δεισιδαιμονία, ὅλα συνετέλεσαν νὰ πιστευθῇ τότε ἀπὸ τὰ πλήθη ἡ τραγικὴ προφητεία. Δὲν ὑπῆρχε πλέον ἄλλη φροντὶς διὰ τοὺς πιστούς, εἰμὴ πῶς νὰ ἐξασφαλίσουν τὴν σωτηρίαν τῶν ψυχῶν των. Καὶ διὰ τὴν ἐπίτευξιν τοῦ μοναδικοῦ αὐτοῦ ἀγαθοῦ ἐπενοήθησαν αἱ «Ψυχοσωτήριοι δωρεαί», διὰ τῶν ὁποίων οἱ Χριστιανοὶ ἀπεγυμνώνοντο τῆς περιουσίας των ὑπὲρ τῶν πολυαρίθμων «θρησκευτικῶν ἑνώσεων» καὶ μοναστηρίων. Αὐτὸς ὑπῆρξεν ὁ λόγος, διὰ τὸν ὁποῖον τὸ καλογηρικὸν τάγμα τοῦ Ἀγ. Τυφῶνος, ὅπερ κατὰ τὸ ἔτος 1000 κατεῖχεν ἓν μοναστήριον ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους, ὅπερ χωρίζει τὰς δύο ἐπαρχίας τῆς Νεαπόλεως καὶ Σαλέρνου, ἔλαβεν ὡς δωρεὰν τὸ ὄρος αὐτὸ ἀπὸ τοὺς ἰδιοκτήτας του.

Τὸ ὄρος αὐτὸ ὑψοῦται σήμερον ἀκριβῶς μεταξὺ τῶν συνόρων τῆς κοινότητος Λέττερε καὶ τῆς κοινότητος Ραβέλλο. Ἡ ξύλευσις τῶν δασῶν του παράγει ἐτησίως μεγάλας ποσότητας ξύλων εἰς τρόπον, ὥστε ἡ γενομένη δωρεὰ πρὸς τὸ μοναστήριον δὲν ἦτο μικρᾶς σημασίας. Ἐξηγεῖται ἑπομένως κάλλιστα, πῶς μόλις παρῆλθε τὸ τρομερὸν ἔτος 1000, χωρὶς νὰ ἐπέλθῃ ἡ συντέλεια τοῦ κόσμου, οἱ ἰδιοκτῆται τοῦ ὄρους ἔσπευσαν νὰ διεκδικήσουν τὴν κυριότητα καὶ κατοχήν του . . . Τὰ ἐπιχειρήματά των, φυσικά, συνίσταντο εἰς τὸ ὅτι ἡ δωρεὰ εἶχε γίνει ὑπὸ τὴν ἐξυπακουομένην αἵρεσιν ὅτι θὰ κατεστρέφετο ὁ κόσμος Ἐφ᾽ ὅσον, λοιπόν, ἡ αἵρεσις δὲν ἐπραγματοποιήθη καὶ οἱ ἄνθρωποι ἐξηκολούθουν νὰ ζοῦν καὶ μάλιστα καλλίτερα ἀπὸ πρίν, ἀφοῦ ἀπηλλάγησαν καὶ ἀπὸ τὸν ἐφιάλτην τοῦ τρόμου, ἡ δωρεὰ ἠκυροῦτο, ἦτο ὡς νὰ μὴ ἐγένετο καθόλου καὶ τὰ δάση ἔπρεπε νὰ ἐπανέλθουν εἰς τοὺς ἰδιοκτήτας των.

Ἀλλ' οἱ καλόγηροι δὲν ἤθελαν νὰ ἀκούσουν. Ἐγεννήθη λοιπὸν εἰς τὸ τέλος τοῦ ἔτους 1000 μιὰ σφοδρὰ διαφορὰ γύρω ἀπὸ τὴν κατοχὴν τοῦ ὄρους. Εἰς τὸ πεῖσμα καὶ τῶν δύο διαδίκων μερῶν καὶ ἐμπρὸς εἰς τὸ πάθος, μὲ τὸ ὁποῖον ὑπεστήριζαν τὰς ἀπόψεις των, οἱ δικασταὶ εὑρέθησαν, καθὼς ἀποδεικνύεται ἀπὸ ἓν ἔγγραφον τοῦ ΙΖ΄ αἰῶνος, εἰς πολὺ δύσκολον θέσιν. Ἕνεκα τούτου ἡ δίκη ἐχρόνισεν ἐπὶ . . . 927 χρόνια μὲ διακοπὰς κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον μεγάλας.

Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1700 τὸ τότε ἁρμόδιον δικαστήριον, ἐξετάζον τὴν αἰωνόβιον διαφοράν, ἀπεφάνθη κατὰ τὸν τρόπον τοῦ Σολομῶντος : κατεκύρωσε, δηλαδή, τὸ ἓν ἥμισυ τοῦ ὄρους εἰς τὴν κοινότητα Λέττερε καὶ τὸ ἄλλο ἥμισυ εἰς τὴν κοινότητα Ραβάλλο. Ἡ ἀπόφασις ὅμως, εἰς τὴν ὁποίαν ἀκριβῶς ἐκτίθεται καὶ τὸ ἱστορικὸν τῆς ὑποθέσεως, περιλαμβάνει μερικὰς ἀσαφεῖς καὶ σκοτεινὰς περιόδους. Ἐκ τούτου προέκυψαν νέαι διαφοραὶ καὶ οἱ νομάρχαι Νεαπόλεως καὶ Σαλέρνου ἐφεσίβαλον τὴν ἀπόφασιν ἐνώπιον τοῦ Ἐφετείου τῆς Νεαπόλεως, τὸ ὁποῖον καὶ θὰ τερματίσῃ ὁριστικῶς πλέον τὴν αἰωνόβιον διαφοράν.

Ἐννοεῖται, ὅτι ἐν τῷ μεταξὺ αἱ Ἰταλικαὶ ἐφημερίδες ἔχουν πάρει τὴν ὑπόθεσιν καὶ ὀλίγον εἰς τὰ ἀστεῖα. Καὶ μερικαὶ ἰσχυρίζονται, ὅτι μέχρις ὅτου λυθῇ πράγματι ὁριστικῶς ἡ περίφημος ὑπόθεσις, ἠμπορεῖ κάλλιστα νὰ ἔχῃ ἐπέλθει τὸ τέλος τοῦ κόσμου,εἰς τρόπον, ὥστε νὰ δικαιωθῇ ὁ πρῶτος διαθέτης τοῦ ὄρους.

Μετὰ λύπης εἰδοποιοῦμεν τοὺς φίλους συνδρομητὰς τοῦ «Ἀστέρος τῆς Ἀνατολῆς» ὅτι, ὡς ἐκ τῆς συνεχοῦς ὑπερτιμήσεως τῶν τυπογραφικῶν, ἀναγκαζόμεθα ἀπὸ 1ης προσεχοῦς Ἰανουαρίου 1928 νὰ ὑψώσωμεν τὴν ἐτησίαν συνδρομὴν τοῦ περιοδικοῦ ἡμῶν εἰς δραχμὰς τριάκοντα (30) διὰ τὸ ἐσωτερικόν.

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΤΟΥ "ΑΣΤΕΡΟΣ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ,, ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1927

[Οἱ ἀριθμοὶ ἀναφέρονται εἰς τὰς σελίδας]